

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI SERDAR BERDIMUHAMEDOW: - OBA HOJALYK IŞGÄRLERINIŇ ÇEKÝÄN YHLASLY WE TUTANÝERLI ZÄHMETI NETIJESINDE SAHAWATLY TÜRKMEN TOPRAGYNDA EKINLERIŇ BOL HASYLY KEMALA GETIRILÝÄR, AZYK BOLÇULYGY HAS-DA PUGTALANDYRYLÝÄR.

ZAMAN

INTERNATIONAL MEDIA TÜRKMENISTAN

6-njy fewral, 2026. Belgisi 6/1676

AZYK BOLÇULYGYNY ÜPJÜN ETMEK – DÖWLET ÄHMIÝETLI WEZIPE

2-nji fewralda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary T. Atahallyýewiň hem-de welaýatlaryň häkimeriniň gatnaşmagynda iş maslahatyny geçirdi. Onda ýurdumyzyň oba hojalyk toplumynda we welaýatlarda alnyp barylýan işler bilen baglanyşykly meselelere garaldy.

Maslahatda welaýatlaryň häkimerleri sebitlerde dowam edýän möwsümleýin oba hojalyk işleri barada hasabat berdiler. Bellenilişi ýaly, häzirki wagtda welaýatlaryň bugdaý ekilen meýdanlarynda agrotehnikanyň kadalaryna laýyklykda ideg işleri, hususan-da, ekinini mineral dökünler bilen iýmitlendirmek işleri alnyp barylýar. Şu ýylyň pagta

hasylynyň düýbünü tutmaga taýýarlyk görmeginiň çäklerinde meýdanlarda sürüm işleri tamamlajy tapgyrda dowam edýär. Şunuň bilen birlikde, tekizleýiş, geriş çekmek, topragy mineral dökünler bilen gurplandyrmak işleri geçirilýär. Pagta öndürijileri ýokary hilli tohum bilen üpjün etmek maksady bilen, gowaça çigidini taýýarlamak, ekişde ulanyljak oba hojalyk tehnikalaryny abatlamak, talabalaýyk saklamak boýunça zerur işler alnyp barylýar. Ýeralma, gök-bakja ekinleriniň ekiljek ýerlerini hem-de tohumyny ýazky ekis möwsümüne taýýarlamak babatda zerur çäreler görülýär. Şeýle hem häkimerler welaýatlaryň çägindeki ýaşaýyş jaýlarynyň, edara-kärhanalarynyň, medeni-durmuş maksatly binalarynyň ýyladyş ulgamlaryny talabalaýyk işletmek, ilaty elektrik energiýasy, tebigy gaz, agyz suwy bilen bökdençsiz üpjün etmek boýunça amala aşy-

rylýan işler, «Türkmenistanyň Prezidentiniň ýurdumyzy 2022 – 2028-nji ýyllarda durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň Maksatnamasyna», Oba milli maksatnamasyna laýyklykda, şu ýyl welaýatlarda açylyp ulanmaga berilmegi meýilleşdirilýän desgalaradaky gurluşyk işleriniň barys barada hasabat berdiler. Döwlet Baştutanymyzyň hasabatlary diňläp, möwsümleýin oba hojalyk işlerini ýokary derejede guramagyň zerurdygyna ünsi çekdi we bugdaýa ideg etmek, ýazky ekis möwsümüne taýýarlyk işleriniň agrotehnik möhletlerde, talabalaýyk geçirilmegini üpjün etmegi tabşyrdy. Şeýle-de hormatly Prezidentimiz ýurdumyzy durmuş-ykdysady taýdan ösdürmäge gönükdirilen maksatnamalara laýyklykda, şu ýyl welaýatlarda açylyp ulanmaga berilmegi göz önünde tutulýan desgalaradaky gurluşyk işleriniň ýokary hilli

we öz wagtynda ýerine ýetirilmegini gözgeçlikde saklamak barada tabşyryklary berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary T. Atahallyýew Diýarymyzda möwsümleýin oba hojalyk işleriniň barys barada hasabat berdi. Bellenilişi ýaly, ekerançylyk meýdanlarynda möwsümleýin işler dowam edýär. Olaryň çäklerinde welaýatlaryň bugdaý ekilen ýerlerinde agrotehnikanyň kadalaryna laýyklykda ideg etmek işleri alnyp barylýar. Şu ýylyň pagta hasylynyň düýbünü tutmaga taýýarlyk görmeginiň çäklerinde sürüm işleri tamamlajy tapgyrda alnyp barylýar. Tekizleýiş, geriş, çil çekmek işleri dowam edýär. Şeýle hem gowaça ekiljek meýdanlarda agrotehnikanyň kadalaryna laýyklykda ýuňuş suwy tutulýar. Şunuň bilen birlikde, pagta öndürijiler üçin ýokary hilli gowaça tohumyny möwsümüne taýýarlamak işleri alnyp barylýar. Döwlet Baştutanymyzyň ýurdumyza azyk bolçulygyny has-da pugtalandyrmak babatda öňde goýan wezipelerinden ugur alnyp, welaýatlarda ýeralmanyň, gök-bakja ekinleriniň ekiljek meýdanlaryny sürmek we tekizlemek, olaryň tohumuny taýýarlamak bilen bagly zerur işler durmuşa geçirilýär.

Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, häzirki wagtda oba hojalyk pudagynyň azyk bolçulygyny üpjün etmek bilen bir hatarda, ýurdumyzyň senagat taýdan ösüşiniň hem hereketlendiriji güýji bolup durýandygyny aýtdy we oba hojalyk önümçiliginiň ähli tapgyrlaryna öňdebaryjy tejribäni, döwrebap usullary, innowasion çemeleşmeleri giňden ornaşdyrmagyň zerurdygyny belläp, wise-premyere pudagy mundan beýläk-de ösdürmek boýunça alnyp barylýan işleri dowam etdirmegi tabşyrdy.

Soňra döwlet Baştutanymyzyň iş maslahatyna gatnaşyjylara ýüzlenip, dowam edýän möwsümleýin işleriň wajpy ähmiýetine ýene bir gezek ünsi çekdi we welaýatlaryň gowaça ekiljek ýerlerinde sürüm, tekizlemek, Lebab welaýatynda ýuňuş suwuny tutmak işleriniň agrotehnik kadalara laýyk ýerine ýetirilmegini, pagta öndürijileriň ýokary hilli gowaça tohumy bilen öz wagtynda ýeterlik möçberde üpjün edilmegini, ýazky ekisde ulanyljak oba hojalyk tehnikalarynyň we gurallarynyň möwsümüne talabalaýyk taýýarlanylmagyny, welaýatlaryň bugdaý meýdanlarynda ideg işleriniň agrotehnik möhletlerde geçirilmegini, ýeralmanyň, gök-bakja ekinleriniň ýazky ekisine gowy taýýarlyk görülmegini üpjün etmegi tabşyrdy.

Hormatly Prezidentimiz Mary welaýatynda ýetişdirilen gant sugunduryrnyň hasylyny ygynamak işlerini, bugdaý we pagta öndürijiler bilen hyzmat ediji edara-kärhanalaryň arasynda ýerine ýetirilen işler boýunça hasaplaşyklaryň geçirilişini berk gözegçilikde saklamagy tabşyrdy. Şunuň bilen birlikde, welaýatlarda ýaşaýyş jaýlarynyň, mekdepleriň, çagalar baglarynyň ýyladyş ulgamlarynyň kadaly işledilmegi, ilatyň elektrik energiýasy, tebigy gaz we agyz suwy bilen üpjünçiligini gözgeçlikde saklamak, ýurdumyzy 2022 – 2028-nji ýyllarda durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň Maksatnamasyna, Oba milli maksatnamasyna laýyklykda, sebitlerde şu ýyl üçin meýilleşdirilen işleriň öz wagtynda, ýokary hilli ýerine ýetirilmegi ugurda zerur çäreleri görmek babatda tabşyryklar berildi.

Bagtyýar halkymyz belent maksatlar bilen öňe barýar

Bagtyýar halkymyz Berkarar döwletiň täze eýgämynyň Galkynyşy döwründe Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň baştutanlygynda erkana ıasaýar, doredýär, gurýar. Bedew batly ösüşli ıurtda her bir günden-ıyymyzy altyn harplar bilen taryha ıazylýar. Geçen 2025-nji ıyl halkara ähmiyetli taryhy wakalary bilen ıurdumyzy ösüşleriň täze belentliklerine ıetirdi. Bu ıylda ıurdumyzyň içeri hem-de daşary syýasatynda ıetilen sepgitler, gazanylan üstünlikler Garaşsyz, hemişelik Bitarap ıurdumyzyň dünýä bileleşigindäki abraýyny has-da pugtalandyrdy.

■ 3

Sanly ykdysadyýet – ösüşiniň möhüm şerti

Sanly ykdysadyýeti ösdürmek we emeli aň tehnologiýalaryny giňden ornaşdyrmak häzirki zaman dünýä ykdysadyýetiniň esasy ugurlarynyň biri bolup durýar. Döwlet syýasatynyň esasy ugurlarynyň biri hökmünde ıurdumyza sanlylaşdyrma we tehnologiýa innowasiýalaryna aýratyn üns berilýär. Şu maksatlardan ugur alyp, döwlet Baştutanymyzyň tarapyndan 2026–2028-nji ıyllar üçin «Sanly ykdysadyýeti ösdürmegiň Konsepsisiýasy» tassyklanyldy, şeýle-de onuň çäklerinde degişli döwlet maksatnamasy we hereket meýilnamasy kabul edildi.

■ 3

Halkara duşuşyga ykjam taýýarlyk görülýär

Soňky ıyllarda Türkmenistan halkara sport hyzmatdaşlygyny yzygiderli ösdürüp, halkara duşuşyklaryň geçirilýän ýerine öwrüldi. Ýurdumyza gurtan döwrebap sport infrastrukturalary, ıaryşlaryň ıokary guramaçylyk derejesi hem-de halkara sport guramalary bilen alnyp barylýan netijeli hyzmatdaşlyk iri sport çäreleriniň üstünlikli geçirilmegine giň mümkinçilikler döredýär.

Aşgabatda we beýleki şäherlerde gurtan stadionlar, köpugurly sport toplumlary hem-de Olimpiýa şäherçesi halkara talaplara dolý laýyk gelýär. Bu şertler futbol, ıenil atletika, tennis, göreş we beýleki sport görnüşleri boýunça halkara derejeli ıaryşlary geçirmek üçin ygtybarly binýat bolup hyzmat edýär.

■ 2

TÜRKMEN BEDEWI – ULY ÜSTÜNLIKLERIŇ NYŞANY

Berkarar döwletiň täze eýgämynyň Galkynyşy döwründe halkymyzyň asyrlaryň jümüşinden gözbaş alýan milli gymmatlyklary täzeçe many-mazmun bilen baglaşdyrylýar. Hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň belleýşi ýaly: «Türkmen bedewleri gadymy topragymyzyň gudaratdyr, öň-ıagajymyzyň ıarashygdyr, bahasyna ıetip bolmajak milli baýlygymyzdyr». Bu jümleler türkmen bedewiniň halkymyzyň ykbalyndaky ornuny dolý açyp görkezýär. Soňa görä-de, «At – myrat» diýen ıürelgäni döreden halkymyz özüniň iň nurana arzuwlaryny we beýik maksatlaryny hemişe ahalteke bedewleri bilen baglanyşdyrypdyr. Bedewler türkmen halkynyň ıaşajyş ıürelgesiniň, medeniýetiniň we ruhy dünýäsiniň aýrylmaz bölegidir. Gahryman Arkadagymyzyň parasatly ıürelgeleri we Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň taýsyz tagallalary netijesinde ahalteke bedewleriniň şan-şöhraty has-da belende galyp, bitün dünýäde dabaranlary.

Türkmen halky öz durmuşyny bedew atsyz göz öňüne getirmändir. Halkymyz şatlykly gü-

nünde dabaraly toý tutup, at çapdyrypdyr, asyrlaryň dowamynda halkyň göwün guşy atyň bady bilen gatlantdyrylypdyr. Watanyň üstüne howp abananda bolsa, är ıigitler özüniň syrdaş bedewine atlanyp ıurdy gorapdyrlar. Şeýle pursatlarda bedew at ıigit üçin iň wepadar gardaş hem syrdaş hasaplanypdyr. Halkymyzyň zehini we yhlasy bilen kemala getirilen ahalteke bedewleriniň taryhy örän uzaklardan gözbaş alýar. Bu bedewler dünýä atşynaslygynyň özeni bolmak bilen, owadanlygy, çydamlylygy we çeýeligi babatda beýleki tohumlardan düpli tapawutlanýar. Ahalteke bedewleri irki döwürlerden bäri türkmen edebiýatynyň we nusgawy şahyrlarymyzyň ıylham çeşmesi bolup, «Gorkut ata», «Görogly» şadessanlarynda edermenligiň hem-de wepalylygynyň nusgasy hökmünde suratlandyrylýar. Beýik akyldar şahyrymyz Magtymguly Pyragy özüniň «Aty gerek» atly goşgusynda goç ıigidi bedew atsyz göz öňüne getirmegini mümkün dädigini nygtaýar. Şeýle hem Seýdi, Magrupy, Mollanepes, Mätäji ıaly söz ussatlarynyň döredijiliginde bedewleriň waspy belentden ıaňlanylýar. Gahryman Arkadagymyzyň «Atda wepa-da bar, sapa-da» atly kitabynda: «Ahalteke bedewi – eýgümlaryň bedewi. Olarda ähli döwürleriň tejribesi jemlenenir» diýip bellemegi bedewleriň dünýä medeniýe-

tiniň genji-hazynasydygyny tassyklaýar. Şeýle hem Milli Liderimiz «Gadamy batly bedew» atly eserinde: «Dünýä giň hem müň öwürşginli, täsin mana baýdyr! El bilen doredip bolmajak haýran galdyrujy sazlaşykly ıaşajyşyň menzillerinden

mynasyp ötmegi üçin, janyňa jan goşşan üç badasgyňyň biri hem bedewdir» diýip, bedewiň ynasan ruhundaky ornuny beýan edýär.

Ýurdumyza atçylygy we atçylyk sportuny ösdürmegiň hukuk, ykdysady we guramaçylyk esaslaryny döwrebaplaşdyrmak maksady bilen ulý işler amala aşyrylýar. Arassa ganly tohum atlaryň genofonduny gorap saklamaga gönükdirilen «Atçylyk we atçylyk sporty hakynda» Türkmenistanyň Ka-

nunyň kabul edilmegi bu ugurdaky gatnaşyklary düzgünleşdirmekte taryhy ädim boldy. Bu Kanun tohumçylyk işini kämilleşdirmek, milli özeni gorap saklamak we köpeltmek üçin hukuk kepilliklerini döretdi. Arkadag şäherinde bina edilen Aba Annaýew adyndaky Halkara atçylyk akademiýasy, Atçylyk ylmy öňümçilik merkezi hem-de Görogly adyndaky döwlet atçylyk sirk bu pudagy ylmy esasyda ösdürmekdäki nusgalyk işleriň buýsançly dabaranamasydyr. Aba Annaýew adyndaky Halkara atçylyk akademiýasynda «Ahalteke atlary – parahatçylygyň ilçileri» atly YUNESKO klubunyň döredilmegi bolsa, türkmen halkynyň medeni-ruhy bitewüligini dabaranlandyryr. Mundan başga-da, «Ahalteke atçylyk sungaty we atlary bezemek däpleriniň» YUNESKO-nyň Adamzadyň maddy däl medeni mirasynyň sanawyna girizilmegi halkymyzyň gymmatlyklarynyň dünýä derejesindäki ähmiýetini has-da berkitdi.

Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumynyň «Galkynyş» milli at üstündäki oýunlar topary 2007-nji ıylda döredilendinden bäri türkmen bedewleriniň at-abraýyny bitün dünýä ıaýyp gelýär. Toparyň zehinli ıaşlary milli at üstündäki oýunlaryň – çapup barýan atyň üstünde dürlü aşyrymlar etmek, çylşyrymly tilsimleri ıerine ıetirmek ıaly gadymy sungaty täzeçe ösdürýärler.

■ 2

Dünýäniň ilaty 8,2 milliarda ıetdi

1804-nji ıylda Ýer ıüzüniň ilaty 1 milliard adama ıetenden soňra, geçen asyryň dowamynda bu görkeziji sekiz esse artdy.

Balyklar buzuň astynda nädip ıasaýar?!

Gyş paslynyň gelmegi bilen janly-jandarlardyr mör-möjekleriň köpüsi gyş ukusyna gidýär.

Çempionlar Ligasynda pleý-off tapgyrynyň bijeleri belli boldy

UEFA Çempionlar Ligasynda pleý-off tapgyrynyň bijeleri çekildi. Bijä laýyklykda, sanawy 9-njy ıerde tamamlan «Real Madrid» bilen «Benfika» duşýar.

Şu gün XXV gyşky Olimpiýa oýunlaryna badalga berler

Şu gün Italiýanyň Lombardi welaýatynyň çäginde ıerleşýän Milan şäherinde we Kortina-d'Ampezzo şäherçesinde XXV gyşky Olimpiýa oýunlaryna badalga berler.

DÜNYÄ TÄZELIKLERI

gysga setirlerde

► Agajy 72 sagat gujaklap rekord goýdy.

Keniýaly aktivist Trupena Mutoni agajy 72 sagatlap (3 gün) gujaklap durup, Ginnesiň dünýä rekordyny täzeledi. Ol bu netijesi bilen ganaly Frederickiň 50 sagatlyk öňki rekordundan ep-esli öňe geçmegi başardy. Mutoni bu çäräniň durnukly klimat hereketleriniň zerurdygy barada ynamly beýanatydygyny aýtdy. Bu rekord daşky gurşawy goramagyň möhümdigini ýatladýar.

► Iň gadymy gaýa suraty.

Indoneziýanyň Muna adasynda, azyndan, 67 müň 800 ýyl mundan ozal çekilen ynasan eliniň şekili tapyldy. Uran barlaglary arkaly anyklanan bu tapynyň Ispaniýadaky iň gadymy suratlardan hem has köne hasaplanýar. Griffit uniwersitetiniň atymlarynyň bu açyşy adamzat döredijiliginiň taryhyny has gadymy döwürlere alup gidýär.

► Matematik böküş.

Russiýaly Iwan Remizow 200 ýyllap çözülmädik deňlemeleriň uniwersal formulasyny tapdy. Ol adaty amallara

yzygiderliligiň çäginä tapmak usulyny goşup, täze teorema döredti. Bu açyş çylşyrymly fiziki we ykdysady amallary «kadrly» arkaly aňsat çözmäge mümkinçilik berýär. Şeýlelikde, kwant mehanikasynyň usullary indi nusgawy matematika üçin hem elýeterli boldy.

► «Sony»-nyň täze winil pleýerleri.

Ýapon kompaniýasy 400 we 500 amerikan dollary bahasy bolan «PS-LX3BT» we «PS-LX5BT» atly iki sany täze winil modelini tanyşdyrdy. Awtomatik usulda işleýän bu pleýerler simli ýa-da «Bluetooth» arabaglanýşygy esasynda tehnologiýa enjamlara birigýär. Pleýerleriň USB girişi arkaly winildäki aýdymalary sanly görnüşe geçirip, kompýuterde saklamak mümkin.

► «Michelin»-iň zawody.

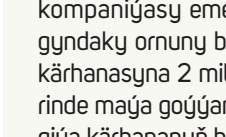
«Michelin»-iň Şanhaýda açylan zawodunda her 36 sekunda bir şina öndürilýär. Sanly ulgam we emeli aň arkaly dolandyrylýan zawodda sargytlary ýerine ýetirmek möhleti 5 güne çenli gysgaldyldy. Zawodyň önümleriniň ulý bölegi Hytaýyň elektroulag bazary üçin niýetlenip, kärhana dolý gaýtadan dikeldilýän energija bilen işleýär.

► ABŞ heýkelleri uýzyna gaýtarmakçy.

Smiton institutyň Milli Aziýa sungaty muzeýi Orta asyrlara degişli üç sany bürünç heýkeli Hindistana gaýtaryp bermekçi. İçerki derňewler bu gymmatlyklaryň XX asyryň ortalarynda Tamilnad ştatynyň ubadathanalaryndan alnandygyny subut etdi. Bu üç heýkeliň ikisi dolulygyna Watanyna dolanar, biri bolsa özara ulaşyş esasynda häzirläp Waşingtonda galdyrylar.

► «Tesla» emeli aňa maýa goýýar.

«Tesla» kompaniýasy emeli aň we robottehnikaýy pudagyndaky ornuny berkitmek maksady bilen «AI» kärhanasyna 2 milliard amerikan dollary möçberinde maýa goýýandygyny mälim etdi. Bu strategija kärhananyň bazar bahasyny 1,5 trillion amerikan dollary möçberinde artdyryp, «Cybercab» robotaksirleriniň we adam görnüşli robotlaryň önümçiligini çaltlandyrmaga gönükdirilendir.

TARYHDA ŞU GÜN

1952-nji ýylyň 6-njy fewralynda Ýeliza-weta II Beýik Britaniýanyň Şa zenany diýip ygylan edildi. Ol aradan çykýança 2022-nji ýylyň 8-nji sentýabryna çenli 70 ýyllap tagtda oturdy. Ýurduň iň uzak wagtlap hökümdarlyk eden monarhy bolan Ýelizaweta II 1837-nji ýyldan 1901-nji ýyla çenli 63 ýyldan gowrak hökümdarlyk eden Wiktoriýanyň rekordyny täzeledi.

DOHADA «WEB SUMMIT QATAR» GEÇIRILDI

Katar telekeçilik üçin amatly şertleri döretmek ugurunda MENA (Ýakyn Gündogar we Demirgazyk Afrika) sebitiniň beýleki ýurtlary bilen işjeň bäsleşýär. Dohada geçirilen «Web Summit Qatar» maslahaty pudagyň wekilleriniň üçin tejربه alyşmaga we täze meýdanlary düzmäge uly mümkinçilik döredýär.

Dohada üçünjü gezek geçirilen bu sammit rekord derejedäki gatnaşyjy sany bilen başlandy. Foruma dünýäniň 120-den gowrak ýurdundan jemi 30 müňden gowrak myhman gatnaşdy. Olaryň arasynda 1 müň 600 startup, 900 maýadar we 400 spiker bar. Bu görkezijiler maslahaty Katarlyň şu güne çenli geçiren iň iri tehnologiýa çäresine öwürdi. 1-nji fewraldan 4-nji fewral aralygynda geçirilen sammit emeli aň-

dan başlap, maliýe tehnologiýasy we täze energija çözümlerine çenli dürli ugurlary öz içine

alýan iň möhüm tehnologiýa meýdançasyny hasaplanýar. Çäräniň hyzmatdaşlarynyň arasynda IBM, «Microsoft», «Huawei» we «Qatar Airways» ýaly dünýäniň öňdebaryjy ägirtleri bar.

Mişel Baçalet dalaşgär boldy

BMG-niň Baş Assambleýasynyň we Howpsuzlyk Geňeşiniň başlyklary 1-nji fewralda BMG-niň Adam hukuklary boýunça öňki ýokary komissary Mişel Baçaletniň halkara guramanyň Baş sekretary wezipesine dalaşgär hökmünde hödürlenendigi barada resmi habarnama aldy. Baçalet dalaşgärlige Çili, Braziliýa we Meksika tarapyndan hödürlendi – diýip, La Neýs Kollinz belledi. Mundan ozal Çiliniň lideri Gabriel Borich Meksikanyň, Braziliýanyň we Çiliniň Baçaleti BMG-niň Baş sekretary wezipesine bilelikde hödürlejekdiklerini habar beripdi.

Baçalet 2006-2010-njy we 2014-2018-nji ýyllar aralygynda iki möhlete Çiliniň Prezidenti boldy. Ol 2018-nji ýylyň sentýabryndan 2022-nji ýylyň awgustyna çenli BMG-niň Adam hukuklary boýunça ýokary komissary wezipesini eýeledi. Baçalet BMG-niň Baş sekretary wezipesine Latyn Amerikasyndan dalaş edýän ýeke-täk dalaşgär däl. Geçen ýylyň noýabr aýynda Argentina Atom energiýasy boýunça

halkara agentliginiň (MAGATE) ýolbaşçysy Rafael Grossiniň dalaşgärligini hödürleýdi.

BMG-niň häzirkäki Baş sekretary Antoniu Guterrisiň ygtyýarlyk möhleti 2026-njy ýylyň 31-nji dekabrynda tamamlanýar. Baş sekretar BMG-niň Howpsuzlyk Geňeşi tarapyndan

saýlanýar we Baş Assambleýa tarapyndan tassyklanýar. Onuň ygtyýarlyk möhleti baş ýyl bolup, gaýtadan saýlanmaga hukugy bardyr. Möhletleriň sany boýunça çäklandirme ýok, emma şu wagta çenli hiç kim bu wezipäni 10 ýyldan artyk eýelemedi. Yola goýlan tejribä görä, BMG-niň Baş sekretary Howpsuzlyk Geňeşiniň hemişelik agzalary bolan Russiýa, Beýik Britaniýanyň, Hytaýyň, ABŞ-nyň we Fransiýanyň wekillerinden saýlanmaýar.

Dünýäniň ilaty 8,2 milliarda ýetdi

1804-nji ýylda Ýer ýüzüniň ilaty 1 milliard adama ýetenden soňra, geçen asyryň dowamynda dünýä ilaty sekiz esse artdy.

Käbir ýurtlarda çaga dogluşynyň peselýändigine garamazdan, 2022-nji ýyldan bäri dünýä ilaty 200 milliondan gowrak adam artdy. Hytaýyň we Braziliýanyň ilatynyň sany azaldy, emma Hindistan we Nigeriýa global demografiýa ösüşiň esasy hereketlendirijilerine öwürildi.

Hödürlenen infografiýada Birleşen Milletler Guramasynyň maglumatlaryna esaslanyp, dünýä ilatynyň ýurtlar boýunça paýlanyşy görkezilýär. Hindistan ilatynyň sany boýunça dünýäde birinji orny eýeleýär we 1,5 milliardlyk sepgide golaýlaýar.

2022-nji we 2025-nji ýyllar aralygynda Hindistanyň ilaty, takmynan, 53 million adam artdy. Bu görkeziji, dogluş koefitsientiniň (her zenana 1,9 çaga) dikeldiş derejesinden aşak düşmegine garamazdan gazanyldy. Şol bir döwürde

ortaça ömür dowamlylygy 72 ýaşdan geçip, 2000-nji ýyl bilen deňeşdirilende, takmynan, 10 ýyl artdy.

Hytaý 1,4 milliarddan gowrak ilaty bilen dünýäde ikinji orny eýeleýär. 2022-nji ýyldan bäri ýurduň ilatynyň sany 35 million adam azaldy. 2023-nji ýylda bolsa Hindistanyň ilaty Hytaýdan öňe geçdi. Ilatyň garmagy we çaga dogluşynyň azalmagy demografiýa pese gaçyşyň çaltlanmagyna sebäp boldy.

347 million ilaty bilen ABŞ 2025-nji ýylda dünýäde üçünjü orny eýeleýär. Emma çaklamalara görä, 2050-nji ýylda çenli ýaş ilatynyň köp bolmagy netijesinde sany iki esse artjak Nigeriýa ABŞ-dan öňe geçer.

Ýewropada hem demografiýa ýagdaýy çylşyrymlylygyna galýar. Italiýanyň ilaty dört ýyldan az wagtyň içinde 1 milliondan gowrak adam azaldy. Gresiýanyň ilaty bolsa, takmynan, 400 müň adam kemeldi. Bu ýurtlaryň ikisi hem deňişlikde 48 we 47 ýaş görkezijisi bilen dünýäde ilatynyň ortaça ýaşy iň ýokary bolan döwletleriň hataryna girýär.

Meksikada gadymy aramgäh tapyldy

Meksikanyň San-Pablo-Uiso munisipalitetinde Milli antropologiýa we taryh institutyň (INAH) arheologlary sapotekleriň aramgähini tapdylar. Biziň eýýamymyzyň 600-nji ýylyna degişli aramgäh asyl durkunda kysy ýaly gowy saklanypdyr. Bu barada «ArtDaily» neşiri habar berýär.

Aramgähiniň girelgesiniň baýgusyň şekilindäki uly göwürümlü relief we sapotek hökümdarynyň reňkli, gyzyl suwagdan ýasalan keşbi bezeýär. Alymlaryň pikirine görä, bu kesp aramgähiniň bagyşlanan kişisini aňladýan bolmagy mümkin. Şeýle-de girelähniň gapdallarynda dabaraly başgapyly erkek we zenan şekilleri oýulyp ýasalan uly süňünler bar.

Guburynyň içinde arheologlar reňkli daşlardan oýulyp ýasalan frizleri (diwar bezegi) we goragçylaryň şekilleri bolan gapy sütünlerini tapdylar. Aramgähiniň diwarlary aýk reňkli köp öwürşigini freskalary bilen örtülipdir. Ona dabaraly ýörüş şekillendirilipdir. Ýörüşe gatnaşyjylar girelgi tarap atyň hökmünde ulanylyan agaç şepbiginini

– kopaly alyp barýarlar. Freskada sary (ohra), ak, ýaşyl, gyzyl we gök reňkleriň öwürşigini bar.

Meksikanyň Prezidenti Klaudiýa Şeynbaum bu ta-

pyndyny «soňky onýylykda ýurtda ýüze çykarylan iň ähmiýetli arheologik açyş» diýip atlandyrdy. Ol bu aramgähiniň sapotek halkynyň jemgyýetçilik gurluşy, ynançlary we döpleri barada gihüşleýin maglumat almaga mümkinçilik berýändigini belledi.

Tehnologik täsiriň üýtgemegi

Sammitiň açylyş dabarasyna çykyş eden «Web Summit Qatar»-yň baş direktory Peddi Kosgreýw tehnologiýa äleminde dünýä dinamikasynyň üýtgeýändigini belledi. Ol Hytaýyň «UniTree» kompaniýasy tarapyndan döredilen iň kämil adamsypat robotlaryň mümkinçiliklerine ünsi çekdi. Kosgreýw «Mundan üç ýyl ozal adamlar köp polýarlyk dünýäniň gürrüňini edýän bolsalar, indi biz eýgäm şol dünýäde ýaşajarys» diýip belledi.

Startaplara goldaw

Sammitde Katarlyň startup ekoulgamyňy berkitmäge gönükdirilen möhüm beýanatlar berildi. Katarlyň Premýer-ministri Muhammet bin Abderrahman Al-Tani «Web

Summit Qatar» forumynyň açylyşynda ýurduň Maýa goým edarasynyň (QIA) golçur kompaniýalarynyň höweslendirmek maksatnamasyna ýene-de 2 milliard amerikan dollary maýa goýuljakdygyny habar berdi.

Häzirki wagtda bu ugurda Dohada eýgäm 12 sany iri golçur toparý iş alyp barýar, bu bolsa Katarlyň sebitde tehnologiýa merkezi hökmünde ösmäge bolan uly gyzyklanmasyny görkezýär. Sammitiň beýleki esasy spikerleriniň arasynda şeýha Moza bint Nasser, «B Capital»-dan Eduardo Sauerin, «Amino Capital»-dan Larri Li, «Lumi»-den Kolin Kapernik we grek ykdysatçysy, öňki maliýe ministri Ýanis Warufakis bar.

Dubayda global sammit guraldy

3-5-nji fewral aralygynda Dubayda Bütindünýä hökümet sammiti geçirildi. Halkara sammitde 30-dan gowrak döwlet we hökümet Baştutany, 150-ä golaý hökümet wekiliýeti we 6 müňe golaý wekiller gatnaşdy. Bütindünýä hökümet sammitiniň (WGS) guramalary 2026-njy ýylyň çäräniň taryhynda iň uly maksatly ýyl boljakdygyny mälim etdiler. Sammitiň gün tertibine ählumumy dolandyryş meseleleri, emeli aň tehnologiýalarynyň ösüşi, howanyň üýtgemegi we ykdysady kyncylyklary çözmäge gönükdirilen utgaşykly çemeleşmeler girizildi. Duşuşygyň sygary «Geljeğiň hökümetlerini kemala getirmek» boldy.

Sammitiň çäklerinde emeli aň, bilim we ykdysady durnuklylyk boýunça birnäçe ýokary derejeli forum, şeýle-de, ilkinji gezek Nobel baýragynyň ýeňijileriniň sammiti geçirildi. Onuň barşynda bu baýragyň eýeleri we öňdebaryjy alymlar pikir alyşmalara gatnaşdylar.

Guramalaryň sözlerine görä, sammitiň maksady diňe bir maslahatlar bilen çäklenmän, eýsem, global ulgamlaryň dargynlyk pursadynda syýasy işgärleriň we işewürleriň bir ýere jemlenýän platformasyny döretmekden ybaratdyr.

BAE-de esaslandyrylan we giň gerime eýe bolan Bütindünýä hökümet sammiti amaly çözümleriň, täze pikirleriň hem-de netijeli hyzmatdaşlygyny kemala gelýän global platformasyna öwürýär – diýip, BAE-niň Ministrler Kabinetiniň işleri baradaky ministri we WGS-niň başlygy

Muhammad Al Gergawi aýtdy. Bütindünýä hökümet sammiti 2013-nji ýyldan bäri her ýyl geçirilýär.

Halkara foruma Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary, daşary işler ministri R.Meredowynyň ýolbaşçylygyndaky wekiliýet gatnaşyp, ýurdumyzyň ählumumy durnuklylyk baradaky möhüm başlangyçlaryny beýan etdi.

EMELI AŇYŇ TÄZE KARTASY

2025-nji ýylyň ikinji ýarymynda Ýer togalagynyň zähmete uklylylyk ilatynyň 16,1%-i emeli aňy (EA) ulandy. Bu bolsa emeli aň tehnologiýasynyň geljekde ýaýramagy üçin uly mümkinçiliginiň bardygyny görkezýär. Şunda emeli aňyň ulanylyş derejesi ýurtndan ýurda görnegin tapawutlanýar. Demirgazyk ýurtlarda bu görkeziji ortaça 24,7%-e ýetýän bolsa, Günürt ýurtlarda bu görkeziji bary-ýogy 14,1%-e deň. Bu görkezijilerde goňşy döwletlerden ep-esli öňe geçen Birleşen Arap Emirlikleri (BAE) we Singapur aýratyn tapawutlanýar.

Bu infografiýa «Microsoft» kompaniýasy tarapyndan taýýarlanan «Global AI Adoption in 2025» hasabatynyň maglumatlary esasynda emeli aňyň ýurtlar boýunça ornaşdyrylyş derejesini görkezýär. Seljermäniň çäginde «Microsoft» dünýäniň 147 ýurtda emeli aňyň ulanylyş gerimine baha berdi.

Generatiw EA gurallaryny ulanýanlaryň 64% paýy bilen Birleşen Arap Emirlikleri (BAE) diňe bir dünýäde birinji orny eýelemek bilen çäklenmän, eýsem, ornaşdyruşyň iň ýokary ösüş deňleşimini eýe bolan ýurtlaryň hataryna girýär. Hatda «ChatGPT» işe girizilmeginde ozal hem emeli aň tehnologiýalary BAE-niň döwlet hyzmatlarynda işjeň ulanylyşardy. Muňa ykdysadyýetiň dokuz sany esasy pudagyňyň öz içine alýan emeli aňy ösdürmek boýunça 2017-nji ýylda kabul edilen milli strategiýanyň çäginde döredilen

irki düzgünleşdiriji we dolandyryş çarçuwalary ýardam etdi. Ikinji orny ilatynyň 60,9%-i emeli aňdan peýdalanýan Singapur eýeleýär. BAE ýaly, Singapur hem infrastruktura, barlaglara we işläp düzmelere maýa goýup, başlangyç tapgyrda emeli aňa bil baglady.

Ýewropada bolsa Norwegiýa öňdebaryjy boldy, skandinaw ýurdu 46,4% ornaşdyryş derejesi bilen dünýäde üçünjü orny eýeleýär. Ondan soňra ösen tehnologiýa ekoulgamy bolan Irlandiýa (44,6%) we Fransiýa (44%) gelýär. ABŞ-da emeli aňyň ulanylyş derejesi 28,3%-e deň, bu bolsa umumy reýtingde 24-nji orna barabardyr.

Sanawyň soňunda ilatynyň 5,1%-i emeli aňdan peýdalanýan Kamboja gelýär. Ösüş kem-kemden duýgusa-da, üterlik bolmadyk maýa goýumlary we çäklil infrastruktura emeli aňy has gihüşleýin ornaşdyrmak üçin esasy päsgelçilikler bolup durýar.

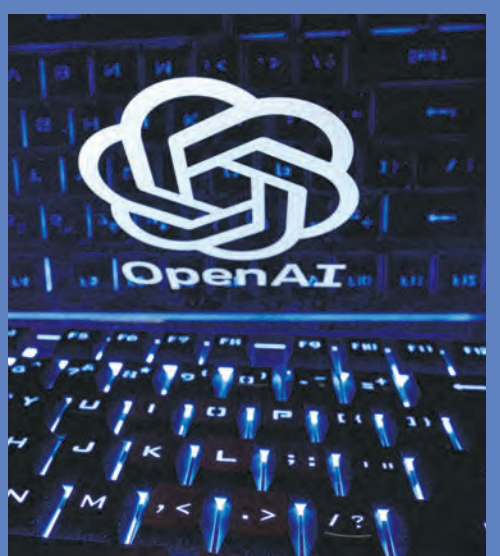
60 MILLIARD DOLLAR MAÝA GOÝMAKÇY

Amerikanyň grafiki prosessor öndürjisi «Nvidia», «Microsoft» korporasiýasy we «Amazon» tehnologiýa kompaniýasy «OpenAI»-a 60 milliard amerikan dollaryna çenli maýa goýmak barada gepleşikler geçirýärler. Bu barada «The Information» neşiri gepleşikleriň gidişi bilen tanyş bolan çesmelere salgylanyp habar berýär.

Bu maýa goýumlary jemi 100 milliard amerikan dollaryna ýetýän maliýeleşdiriş tapgyrynyň bir bölegi bolar. «Nvidia» 30 milliard amerikan dollaryna çenli, «Microsoft» bolsa, takmynan, 10 milliard amerikan dollarynyň bölüp bermegi meýilleşdirýär. «Amazon» bolsa bu kompaniýanyň ilkinji gezek maliýeleşdirer we oňa 10 ýa-da 20 milliard amerikan dollarýndan gowrak serişde goýar.

Maýa goýumlary Ýaponiýanyň halkara holding kompaniýasy bolan «SoftBank Group» tarapyndan bölünip beriljek 30 milliard amerikan dollarynyň üstüni doldurur. «SoftBank» hem häzirki wagtda maliýeleşdirmegini jikme-jiklikleri barada gepleşikler geçirýär.

2025-nji ýylyň 2-nji noýabrynda «Bloomberg» agentliginiň seljerijileri «Nvidia»-nyň paýnamalaryny «Wall Street»-iň taryhyndaky iň täsirli paýnamalar diýip atlandyrdylar. Kompaniýa taryhy rekord goýup, dünýäde bazar kapitalaşdyrmasy 5 trillion amerikan dollarýna ýeten ilkinji kompaniýa boldy.

DÜNYÄNIŇ döwrebap muzeýleri

Muzeý islendik halkyň taryhy, döwrebap muzeýleri, döp-dessurlary we milliýeti bilen tanymaga mümkinçilik berýän seýrek düş gelýän gymmatlyklary saklanýan ýeridir. Soňky ýyllarda ösen şäherlerde binagärliýi bilen tehnologiýa ösüşleri sazlaşýan myhmanhanalaryň, dynç alýş merkezleriniň we howa menzilleriniň birnäçesi gurulýar. Şeýle desgalaryň hataryna döwrebap muzeýleri hem goşmak bolar. Geliň, häzirkä zaman binagärliýini we tehnologiýa ösüşleri ýaňbaňlandyryjy inäňbaşy muzeýler bilen tanyp bolalyň!

Milwauki sungat muzeýi, ABŞ. Miçigan kölüniň kenarynda ýerleşýän bu muzeýde 25 müň sungat eseri saklanýar. ABŞ-nyň inäň başy muzeýleriniň biri bolan Milwau-

ki sungat muzeýi 3 sany aýry binadan ybarat. Binanyň inäň başy tapgyry 2001-nji ýylda (birinji tapgyry 1957ý, ikinji tapgyry 1975ý.) gurlup, polat gurluşy aýna bina «Quadracci Pavilion» diýlip atlandyrylýar. Muzeýiň döwrebap nusgasynyň taslamasy ispaniýaly binagär Santýago Kalatrava tarapyndan işlenip taýýarlanýar. Aýna binanyň üçeginde 66 metrlik açylýan ganatlar bolup, ýokarsynda ýelini tizligini ölçeýän sensorlar ornaşdyrylypdyr. Awtomatlaşdyrylan bu ulgam howa şertine laýyklykda ganatlaryň açylyp-ýapylmagyny üpjün edýär.

«Museo Soumaya», Meksika. Mehiko şäheriniň meşhur binalarynyň biri bolan bu muzeý owadan daşky görnüşi hem-de gijesine towardap şöhle saçmagy bilen ünsi

özüne çekýär. Muzeý iki binadan ybarat bolup, muzeýiň esasy bölegi Plaza Karsoda ýerleşýär. Beýikligi 46 metre ýetýän 6 gatlý binada

damja meňzeş 16 müň altýburçluk bar. Meşhur binagär Fernando Romeron muzeýiň taslama işinde suwdan ylham alypdyr. Binada gadymy tapyndylar bilen birlikde sungat eserleriniň 66 müňden gowragy saklanýar. Şeýle hem bu ýerde heýkellere hem-de nusgawy surat eserlerine düş gelmek bolýar.

Geljeğiň muzeýi, BAE. Häzirki wagta çenli binagärlik taslamalarynyň içinde inäň başy çylşyrymly hasaplanýan Geljeğiň muzeýi Dubaý şäherinde ýerleşýär. Emeli baýruň üstünde gurlan muzeýiň daşky görnüşi süýnmek halkaly üzüýge

meňzeýär. Gurluşygyna 2018-nji ýylda başlanan desga 2022-nji ýylda ulanmaga berilýär. Dubaýiň täsin galdyryjy desgalarynyň biri bolan Geljeğiň muzeýi 7 gatdan ybarat bolup, sergiler, tehnologiýa oýlap tapýşlaryň görkezilişi ýaly köpçülikleýin çäreler geçirilýär.

Iň çylşyrymly awtoulag ýoly

Şäherlerde ulag serişdeleriniň hereket etmegi we gatnawy amala aşyrmak üçin inäň zerur bolan infrastrukturalaryň biri hem ýol ulgamydyr. ABŞ we Hytaý dünýäde inäň ýol ulgamy bolan ýurtlar hasaplanýar. Hytaýda 190 müň 700 kilometr uzynlykda awtoulag ýoly bar. Hytaý diňe bir awtoulag ýollaryny gurmak bilen çäklenmän, eýsem, ýol-ulag ulgamy bilen bagly birnäçe akyllý çözgütleri hem işläp düzüýär. Şeýle çözgütleriň biri hem Çunçin şäherinde ýerleşýän awtoulag aýlawydyr.

Huanszüewan çatrygy diýlip atlandyrylýan bu geçelge şäher merkezinini gündogarynda, Ýanszi derýasynyň sag kenarynda ýerleşýär. Şähre daşyndan gelýän iki sany ýokary tizlikli awtoýoly birleşdirýän çatryk sürüjileri alýraňny ýagdaýa salýar. 5 gatlý aýlaw aýratynlykda 20 ugra bölünýär. 16 kilometr uzynlykdaky labirint geçelgäniň beýikligi 37 metre barabar. Başgaça aýdanyňda, Huanszüewan geçelgesiniň beýikligi 12 gatlý bina bilen deň. Aýlaw ýoluň birinji gatunda 8 ýerden girip

bolýar. Bu aýlaw golaýlanyňda eger-de ugruň ýalňyşsaň, ýagny başga halka girseň, onda üzterçe kilometr ýol geçip, täzedan çatryga dolanmaly bolýar. Şol sebäpli sürüjiler aýlaw girmazden ozal, onlaýn karta arkaly gitmeli ugruň we mümneli köprüsini seljerýärler. Dünýäniň inäň çylşyrymly aýlawy hasaplanýan bu çatrygyň gurluşyk işlerine 2009-njy ýylda başlanyp, 2017-nji ýylda ulanýşa berilýär.

Ýatmazdan öň dişiňi ýuwmak zerurmy?

Bilermenler dişiňi her gün iki gezekden köp ýuwmagy maslahat bermeyärler. Esasan hem, dişi agşam naharyndan soň, ýatmazdan öň ýuwmak saglyk üçin örän peýdalydyr. Uzakly gün agyzda toplanan iýmít galyndylaryny ýatmazdan öň arassalap aýyrmak kadaly ukلامaga, ýürek-damar ulgamyny goramaga ýardam edýär. Diş çotgasyna noýba ýaly ululykda diş pastasyny damdyrmaly. Diş pastasyny aýa köp guýmak maslahat berilmeyär. Dişi azyndan 2 minutyň dowamynda arassalamaly. Çaltlyk bilen arassalananda, dişleriň arasyndaky iýmít galyndylary doly aýrylmayar. Şol sebäpli howlukumazdan dişleri ýeterlik derejede çotgalamaly. Diş pastasynyň köpürjigini doly derejede

de agyz boşlugyndan aýyrmaly. Munuň üçin agzyňy birnäçe gezek çaykamaly.

Diş pastasyny bilmezden ýuwtmak ýa-da köpürjikli suw içmek saglyk üçin zyýanlydyr. Dişleri arassalamagy başga zatlarla üns bermezden we geplemezden ýerine ýetirmeli. Diş çotgasynyň we pastanyň dişiň syrçasyna zyýan bermeyän görnüşini saýlamaly. Her 3 aýdan diş çotgasyny çalsyp durmaly. Diş çotgasynyň könelmegi agyz boşlugynda ýaralaryň we mikroblaryň döremegine getirip bilýär. Diş çotgasyny agyz gapakly gapda ýa-da ýapyk ýerde saklamaly.

Tebigy täsinlik

AMAZONKA – KÖPRÜSİZ DERÝA

Uzynlygy, takmynan, 6 müň 800 kilometre barabar bolan Amazonka derýasy özüniň bol suwy, fauna we flora dünýäsi bilen täsin görnüş emele getirýär. Nil derýasyndan soň inäň ýol hasaplanýan Amazonka esasy 3 ýurtan: Braziliýadan, Kolumbiýadan, Perudan, şeýle hem Wenesuelanyň, Ekwadoryň we Boliviýanyň çäginde akyp geçýär. Derýanyň esasy bölegi Braziliýada ýerleşýär. Amazon tokaýlyklaryny «ýumiltendirýän» Amazonka sekunda, takmynan, 219 müň kub metr süýji suwy ummana guýýar.

Amazonka derýasynda geň galdyryjy zatlaryň biri derýanyň üstünden geçýän ökeje-de köprüniň ýoklugydyr. Daş-töweregi göm-gök tokaýa bürenen derýanyň o kenaryndan bu kenaryna diňe gämili ýa-da gaýykly geçip bolýar. Ýagşy möwsüminde derýanyň suwy adaty ýagdaýyndan 30 metre çenli ýokarlanýar. Amazonkada başga ýerde gabat gelmeýän «boto» diýlip atlandyrylýan, diňe süýji suwda ýaşýan delfinlere we maňlaýy tüňňi, sarymtyl-ýaşyl reňkli dorado balygyna düş gelmek bolýar.

Şahalanyp akýan Amazonka derýasy ýokardan sere-deninde egrem-bugram bolup barýan ýylana meňzeýär. Köpleriň ünsüni özüne çekýän bu derýada syýahatçylar üçin gämili gezelençler guralýar. Amazon tokaýlygy bilen derýanyň utgaşykly gözelliginden lezzet alýan syýahatçylar mör-möjekleriň, guşlaryň, ösümlikleriň, maýmynlaryň hem-de gaplaňlaryň dürli görnüşlerini ýakundan synlap bilýärler. Duşdansyz wakalary we täsirli başdangeçirmeleri halaýanlar üçin Amazonka inäň gowy tebigy syýahatçylyk merkezleriniň biridir. Amazonka gelýän syýahatçylara amazon obalary, ilaty we medeniýeti bilen tanymaga mümkinçilik döreýär. Bu ýerde syýahatçylara ýerli nahar bişirmek ussatlygyny görkezme bilen bir hatarda, agaja dyrmaşmak, açyk eýwanly jaýjagazlarda dynç almak hem-de agaja surat çekmek ýaly çäreler hödürleýär.

«Miweleriň şasy» lakamy bilen tanalýan durianyň ululygy 30 santimetre barabar bolup, agramy 8 kilograma ýetýär.

ÇAGALAR DÜNYÄSI

Balyklar buzuň astynda NÄDIP ÝAŞAÝAR?!

Gyş paslynyň gelmegi bilen janly-jandarlardyr mör-möjekleriň köpüsi gyş ukusyna gidýär. Bu pasylda tebigat ap-ak dona бүrenip, derýalarydyr kölleriň ýüzi bolsa, buz bilen örtülýär. Howanyň sowuk günleri uçup ýören gargadyr gyzda iýmít gözläp ýören towşana gabat geläýmeseň, tebigaty ümsümlük gurşap alýar. Mege-rem, doňan suwuň (akaba, köl) üstünde buzda typmak we gar zyňşyp oýnamak üçin köpüsi inäň gyzykly güýmenjeleri bolsa gerek. Eýsem, siz buzuň üstünde typýan wagtyňyz buz gatlagynyň aşagynda balyklaryň nädip ýaşadygyny barada pikir edip görüňizmi?!

Gyş paslynda beýleki janly-jandarlar ýaly balyklar hem howa şertine görä hereket edip başlaýarlar. Balyklar bedeniniň temperaturasyny kadaly saklamak üçin haýal hereket edýärler hem-de köpräk dynç alýarlar. Howanyň temperaturasy 4 derejede aşak düşende kölüň ýokarky gatlagy doňýar we 2-3 metr çuňluga çenli suw örän sowadyr. Şeýlelikde, dykyz suwuň aşagyndaky balyklar ýylylygy saklamak we kadaly dem almak üçin kölüň düýbüne tarap gidýärler. Hünärmenleriň bellemegine görä, çuň bolmadyk suwda ýaşýan balyklar gyş paslynda suwa gaçan guran agaçlaryň ýa-da daşyň köweginde wagtlaýyn mesgen tutýarlar. Buz jaýryklary, uly daşlar ýa-da guran agaçlar balyklaryň ýaşamagyna we bedeniniň ýylylygyny kadaly saklamagyna ýardam edýär. Balyklaryň köpüsi howanyň sowamagy bilen suwuň 9-12 metre çenli çuňlugyna göçüp gidýärler. Daşy teňňeli jandarlaryň käbiri bolsa suwuň ýalpak yerinde palçyga gömlüp ýatyp, gyşdan çykýar.

BALYKLAR GYŞDA NÄME IYÝÄRLER?

Howanyň sowamagy bilen balyklaryň bedeniniň alyş-çalşygy (metabolizm) örän haýallaýar. Şol sebäpli balyklar örän haýal hereket edýärler we käwagt iýmittenýärler. Adatça, ot iýýän balyklar buzuň astynda ýaşamakta eýr çekip, iýmít ýetmezçiligi bilen bagly köp kynçylyklary başdan geçirýärler. Ýyrtýyjy balyklar bolsa, iýmít ýetmezçiligine mätäçlik duýmaýarlar. Gyş paslynda suwuň düýbünde ösümliğin ýokdugy sebäpli, ot iýýän balyklar hem mör-möjekler bilen ohňut etmeli bolýar.

BALYKLAR ANTARKTIDADA NÄDIP ÝAŞAÝARLAR?

Antarktidada balyklaryň ähli görnüşi ýaşap bilmeýär. Sowuk materikde daşy teňňeli jandaryň Antarktida gyýak dişi balygy, Antarktida kümüş balygy, ak ganly balyk, patagoniýa gyýak dişi balygy we ulitka buz balygy ýaly görnüşleri ýaşadyr. Balygyň bu görnüşleriniň ganynda tebigy antitiriz belogy bolup, suwuň temperaturasy noldan aşak düşende hem doňmazdan ýaşap bilýärler. Polýar balyklarynyň köpüsi ýyrtýyjy balyklara degişli bolup, deňiz jandarlary bilen iýmittenýärler. Antarktidada suwuň sowuklygy ortaça -2 derejede saklanýar.

Atlar bilen bagly gyzykly maglumatlar

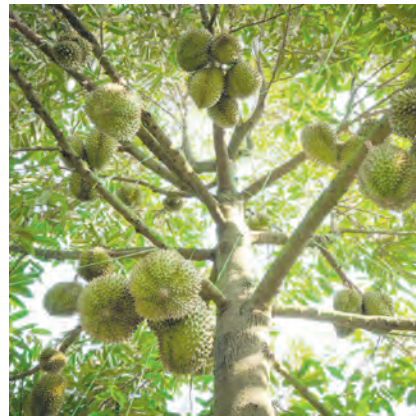
- Atlar dik duran ýerinde uklap bilýärler. Atlaryň ýökylyman dynç almagy üçin aýaklaryny «gulplamaga» mümkinçilik berýän tendonlar ulgamy bar.
- Atlar beýleki janly-jandarlardan tapawutlylykda diňe burnundan (minutda 8-14 gezek) dem alýar.
- Atlaryň 180 derejede aýlanyp bilýän, 10 myşsaly gulagy bar. Bu jandarlar çawuş sesi hem eşidip bilýärler.
- Atlar, takmynan, 360 dereje görüş meýdanyna eýedir. Bilermenler muny atlaryň gözünüň kellesiniň iki gapdalında ýerleşmegi bilen düşündirýärler.
- Atlar uzak wagtlap ýatda saklamak hem-de tanamak uklybana eýedir.
- Atlar biri-birine kömek edip bilýän duýguçyl jandarlar hasaplanýar.
- Atyň ýaşyny dişine görä hasaplap bolýar.
- Atyň inäň kiçi tohumyna Falabella diýilýär. Girdenek atyň boýy 40-75 santimetr, agramy 20-60 kilograma barabar.
- Gylyýallar maşgalasynyň inäň gormuşy Şire aty bolup, atyň bu tohumynyň boýy 168-183 santimetr, agramy 1 tonna çenli ýetýär.

Durian – ýakymсыз ysly miwe

Ýakymсыз ysy bilen tapawutlanýan daşy tikenli we ägirt uly tropik miweleriň biri hem duriandyr. Ata Watany Günnorta-Gündogar Aziýa hasaplanýan bu miwe malaý dilindäki «duri» sözünden gelip çykyp, «tiken» diýmegi aňladýar. Ajymtyk tagamy bolan bu miwäni ýakym-

сыз ýiti ysy sebäpli jemgyýetçilik ulaglarynda we myhmanhanalarda iýmek gadagan edilýär. Malaýziýada, Tailandda, Wýetnamda, Hindistanda we Indoneziýada ösdürilip ýetişdirilýän durian miwesi C, B witaminleriniň, kaliý, magniý we demir ýaly peýdalý minerallaryň çeşmesi hasaplanýar. Aziýada «Miweleriň şasy» ady bilen tanalýan bu miwäniň ululygy 30 santimetre barabar bolup, agramy 8 kilograma ýetýär. Jekfruta meňzeş bu miwäniň daşy piramida meňzeş tikenler bilen düzülip, iýilýän bölegi ak özen bilen bölünen 5 bölekden

Durian hemişe gök öwürsýän agaçda bitýär. Miwesi bilen atdaş agajyň şahasy seýrek bolup, uly ak we gyzyk gülleri bolýar. Adatça, bu agajyň gülleri gijesine açylýar we arylar tarapyndan tozanlandyrylýar. Miwesi göni baldagynda bitýän bu ösümliğin boýy 25-30 metre ýetýär. Gurakçylyga çydamly durian agajy çagesow toprakda bitýär. 100 ýylda çenli ýaşapýan bu agaç 4-6 ýyldan soň miwe berip başlaýar. Agaç näçe garradygyça, miwesi hem şonça köpeliýär. Durianyň ullakan miweleri bişenden soň, gabygy ýarylyp ýere gaçyp başlaýar.

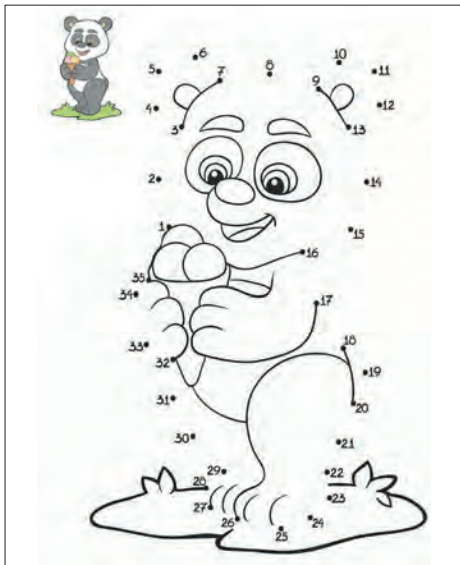

Täsin miwe

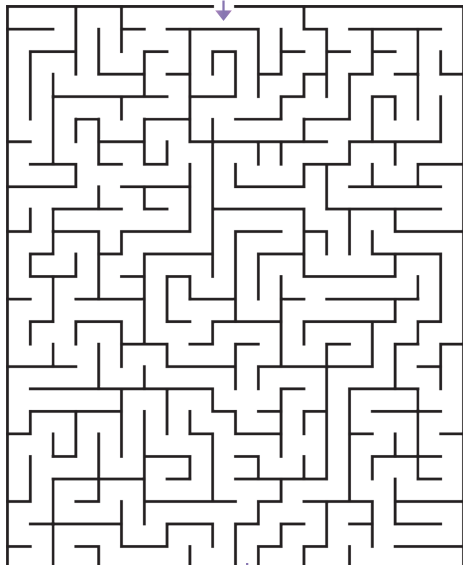
NÄDIP IYMELI?

Durianyň gowy bişenini saýlamak üçin içine kakyp görmeli. Içi boş ýaly eşidilýän bolsa, bu iýmäge ýaramly hasaplanýar. Ýiti ysly miwäni daşarda kesmek we derrew iýmek maslahat berilýär. Dünýäniň ekzotik miweleriniň arasynda birinji orunda durýan durian terligine iýmek bilen bir hatarda, guradylan, gaplanan we jem görnüşinde eksport edilýär. Miwäniň gabygy balygy tüssede kakatmak üçin peýdalanylýar. Miwäniň düzüminde kökürt (aminokislotalar we fermentler) saklanýandyggy sebäpli, porsy ysly duýulýar. Tailandda her ýylyň maý-iyun aýlarynda bu miwäniň ýetişmegi bilen baglanyşykly Durian festiwalý geçirilýär. Dünýäde her ýyl 3 million tonna durian hasyly alynýar. Porsy miwäni eksport etmekde Malaýziýa, Tailand we Indoneziýa öňdelligi eýeleýär.

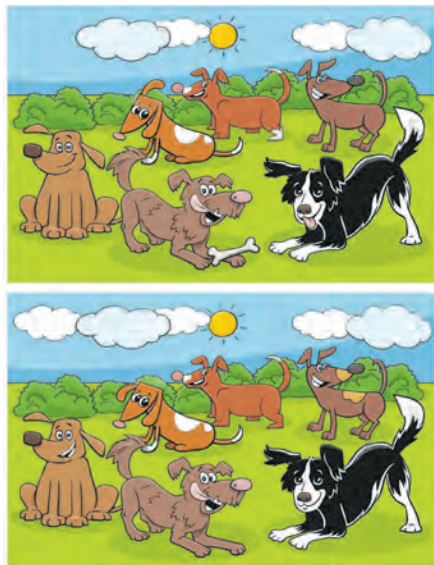
Sanlary birleşdirip, şekili reňkläň!

Labirint

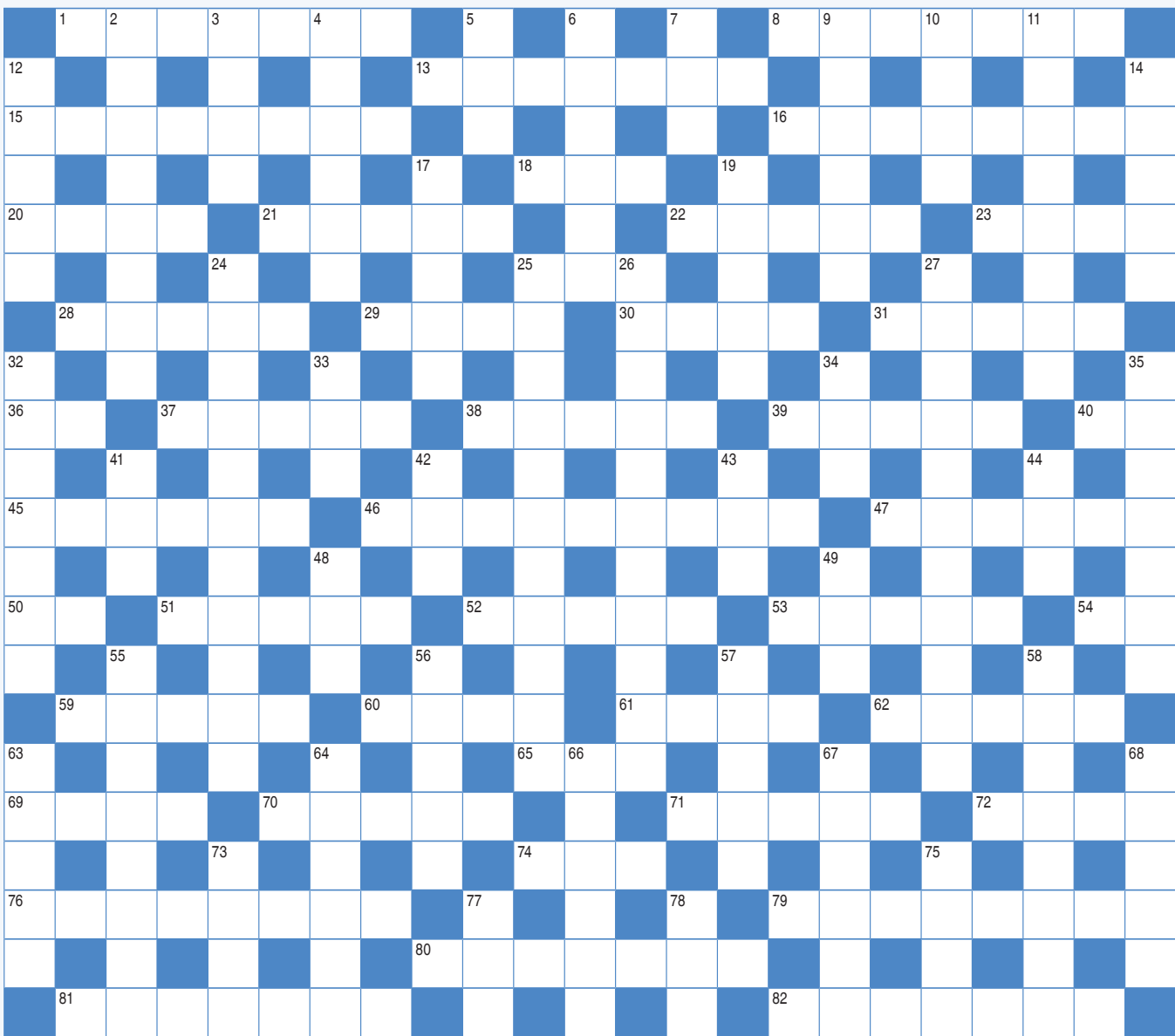

7 tapawudy tapyň!

Gyzykly pursat

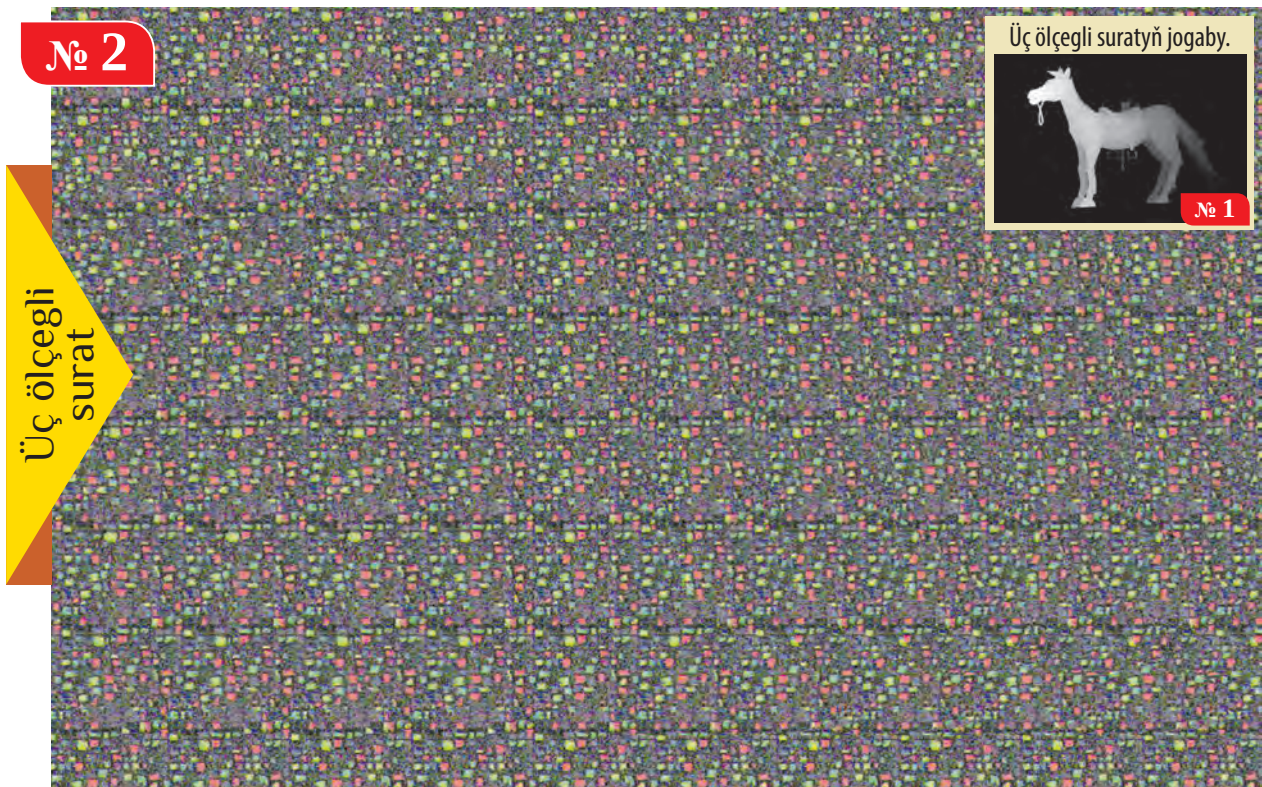

● **KESELIGINE:** 1. Pyýadalar üçin edilen ýol. 8. PSZ-niň ıerli meşhur futbolçysy. 13. Çyn sözli, ýüz görmeýän. 15. Ögün duluna, gapböwre, oja-guý başyna düşemek üçin dokalýan kiçiräk halý. 16. Gereginden köp, öte. 18. Ýapragy demlenip içilýän gür şahaly, gyrymsy ösümlük. 20. Ýer üçin peýdaly dökün. 21. Çalaja sepeläp ýagýan ownuk ýaguş. 22. Ýaponiýanyň goşar sagatlaryny öndürýän kompaniýasy. 23. Işläp oturan adama ýüzlenilip aýdylýan söz. 25. Garga-nyň sesi. 28. Pygamberleriň biri. 29. Gylguýrugyň guýru-gyndaky owadan ýelegi. 30. Paýtagtymyzdaky dynç alyş merkezleriniň biri. 31. Kınolary bilen meşhurlık gazanan hindi aktrisasý. 36. Gezekleşigi görkezýän baglaýýj. 37. «Zöhre-Tahyr» dessanyynyň bir gahrymany. 38. Hindis-tanda ulanylýan ýörgünli dilleriň biri. 39. Zaýalanmak, çüý-remek zerarly emele gelýän heň. 40. Gazana çelpegi ýazgyn taşlamak üçin ulanylýan inçe agaç. 45. Bilimli, köp okan adam. 46. Düşürilen surat. 47. «Romanyň» argentalý fut-bolçysy. 50. Ikiýiňlenmegi, ýağdanmagy aňladýan ümlük. 51. Suwda geçirilýän sport görnüş. 52. Aýal-gyzlaryň da-kynýan bezeg şaýy. 53. Gara galam bilen ýerine ýetirilen ü-lň, şekil. 54. Olluk ýöňkemäniň goşulmasy. 59. Gelnalýjy gidende düýjäniň howudynyň üstünden atylýan bezeg. 60. Işin, energiýanyň, ýylylyk mukdarynyň ölçeg birligi. 61. Ýakyn däl, daş. 62. Eýranyň taryhy şäheri. 65. Içki mä-hirilik duýgusy. 69. Öndürijilikli zähmet bilen meşgullan-ýan şahs. 70. Iňlis dilinde ýazylan iň gowy eserlere beril-ýän baýrak. 71. Ýeriň astyndan çekilýän, daşy örtülen elektrik simi. 72. Tegeleğiň ýa-da egri çyzygyň bir bölegi. 74. Sesiň gaýtalanmasy. 76. Toýuň soňunda ýakyn aralyga köp at goýberilip geçirilýän ýaryş. 79. Başa-baş söweş sungatynyň bir görnüş. 80. Gyz tahýasyndaky sekizkeşde nagşynyň ortasyndaky ak tegelek nokatlyk. 81. Sowat öw-redýän ilkinji kitap. 82. Düzümi wodorodly hem-de turşy tagamly himiki birleşme.

8-nji KROSSWORD

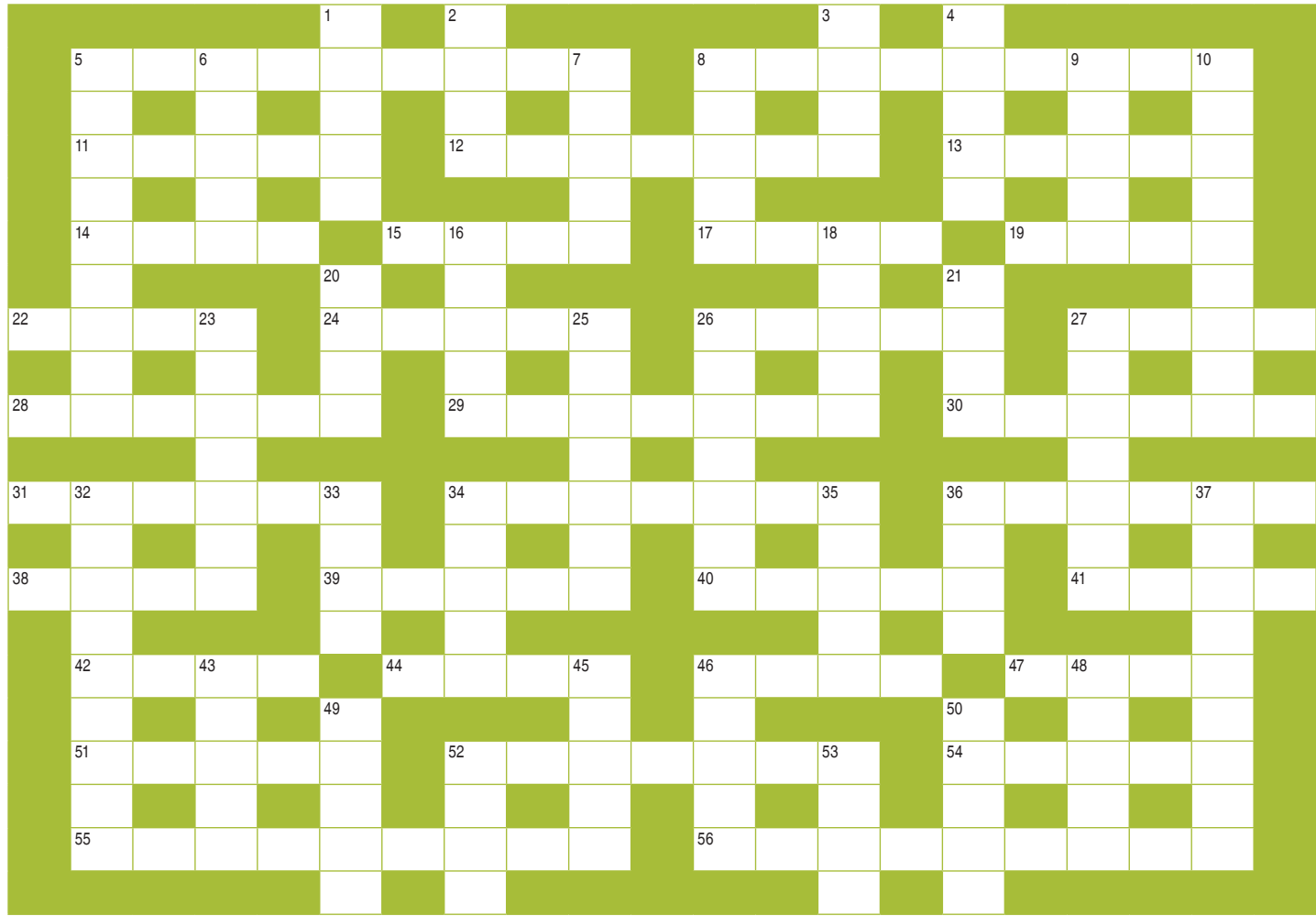
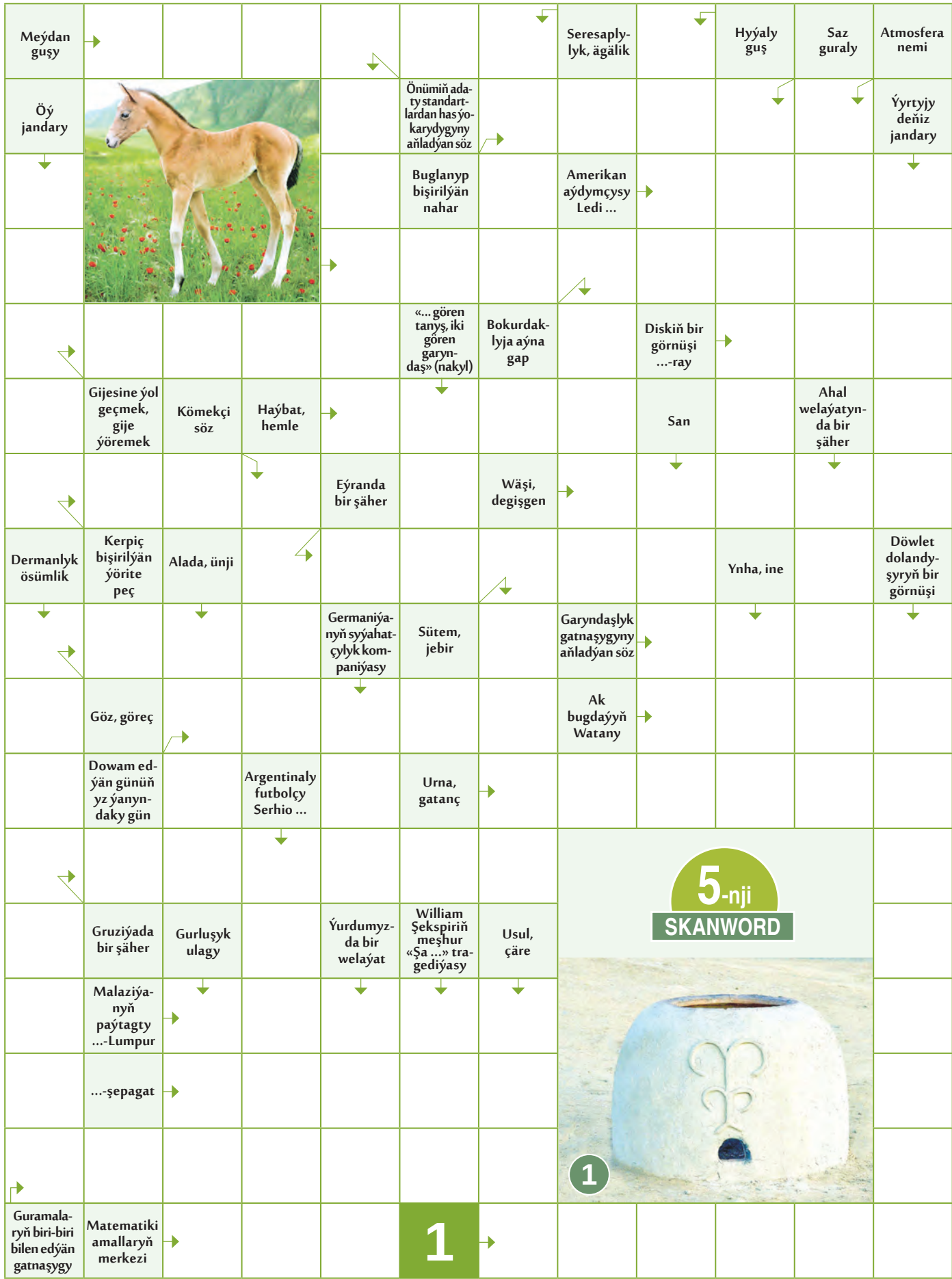
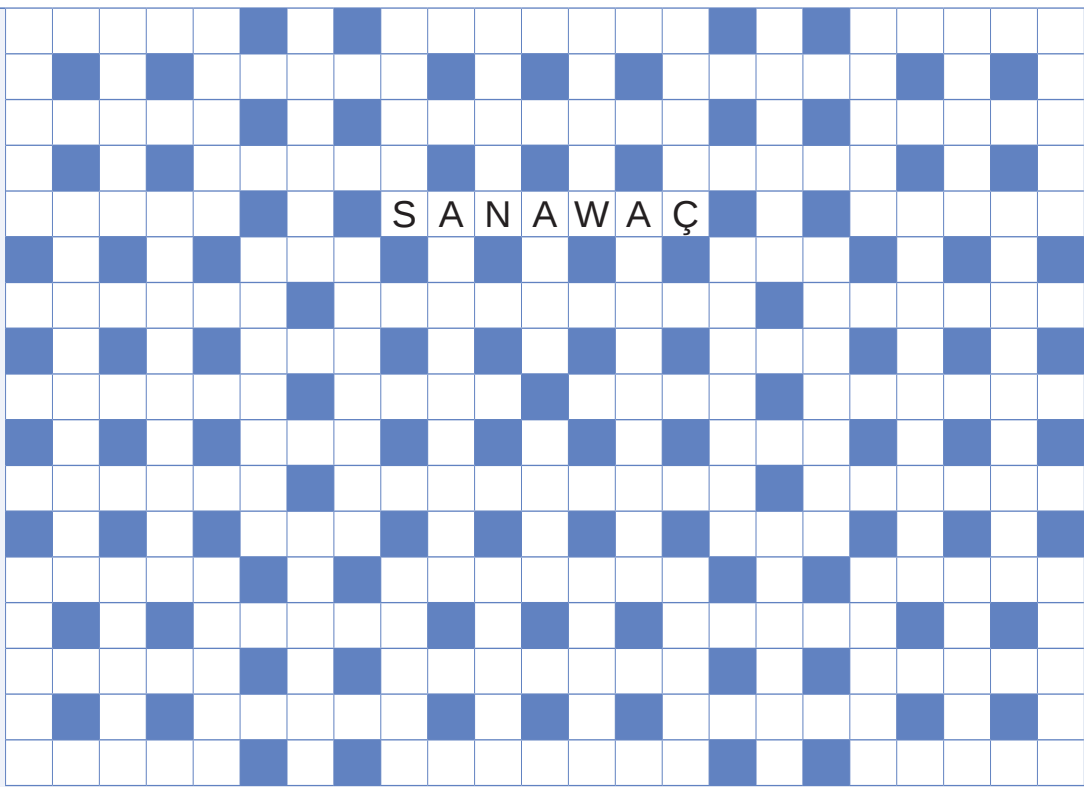
● **DIKILIGINE:** 2. Ululygy torgaý ýaly, mör-mö-jek iýýän ala guş. 3. Iş üçin we ulag hökmünde ula-nylýan iri öý jandary. 4. Guşuň iýmit siňdirmek üçin hyzmat edýän agzasy. 5. Agajyň ösmedik ýa-da kesilen şahasynda galan ösüntgi uzy. 6. Boljagy-bolmajagy belli däl, ikuçly. 7. Ululygy, hili taýdan biri-birine meňzeş bolan. 9. Dünýäniň bir yklymy. 10. Boýy adaty möçbe-rinden ýokary bolan, gysga däl. 11. Beýik Ýüpek ýoluny janlan-dyrýan döwrebap ýol ulgamy. 12. Ak ögün gamşunyň daşyndan aýlanýan ýüzi nagşly ýasy üp. 14. Malyň garnynyň daşynda-ky ýag. 17. Gyralary, başlygynyň üstü deşlip büzülen, hamdan edilen aýakgap. 19. Baglanan gül. 24. Kamary ýyl hasabynyň altynjy aýy. 25. Gadymy türkmen döwletleriniň biri. 26. Ownuk dogralyp, gaýnadylan kädiniň üstüne ýag guýlup taýynlanýan nahar. 27. Russiýanyň bir şäheri. 32. Sirk gimnastıkçysy. 33. Tamamlanan möwsüm. 34. Gözegçilik etmek üçin salnan dürlü beýiklikdäki minara. 35. Çagalaryň iň söýgüli ertekisi we şol esasynda döredilen türkmen filmi. 41. Uzyn egri boýunly, ul-lakan suw guşy. 42. Jana giren ýüpek gurçuk tohumy. 43. Geň, üýtgeşik. 44. Piliň gumhana geýdirilýän bölegi. 48. Mata guý-landa emele gelýän burç. 49. Hiç kime aýdylmaýan pikir. 55. Süzmeden edilen çalyň içine dogralan gök önümler atylýp taýýarlanýan iýmit. 56. Konditer önümlerini öndürýän ukrain korporasiýasy. 57. Dänesi derman hökmünde ulanylýan, ýa-kymly ysly ýabany ösümlük. 58. Ýokary okuw mekdeplerinde belli bir ugra ýöriteleşen bölüm. 63. Ys beriji we kir ýuwujy serişdesiniň bir görnüş. 64. Mallaryň gowy görýän otý. 66. Türgenleşik geçilýän sport enjamy. 67. XIX asyr türk-men şahyry. 68. Gysylýp ýagy alnan pagta çigidiniň galyn-dysy. 73. Amerikan awtoulag brendi. 75. Tohum sepiľende edilýän bellik. 77. Haryt dolanyşygynda gerekli esasy se-rişde. 78. Iýmit çenümeäge hyzmat edýän dişler.

Daýanç AŞYROW,
Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň Terapewtik stomatologiya kafedrasynyň assistenti.

SÖZ GOÝMAK

3 harply: kit, aga, lam, men, jür, mäs, uşk, bes.
4 harply: agza, urna, atan, altý.
5 harply: makul, matal, rahat, me-çew, enjam, lakga, tokly, araky, be-şer, jähek, sütiük, direg, haýuş, orden, ylgaw, lukma, göreç, ekram, badam, bagşy, mantý, taýpy, golaý, egrem, sport, ammyr, turaç, ebedi, gaşaw, oylan, maşyn, diwal, jebis, uslyp, kelem, etene, böwür, sygym, bedre, bäbek.
6 harply: indiki, ammiak, gukbag, signal, altmyş, atabeg, semene, dart-ma, esasly, erteki.
7 harply: keramat, şykyrdy, yn-jalyk, ýetişik, sazanda, hasabat, bi-mamla, sanawaç, başaşyr, jemagat.
9 harply: pellehana, aşyktorba, dartgunly, alasarmyk, esentanyş, awy-zakgun, atgarynja, Germaniýa.

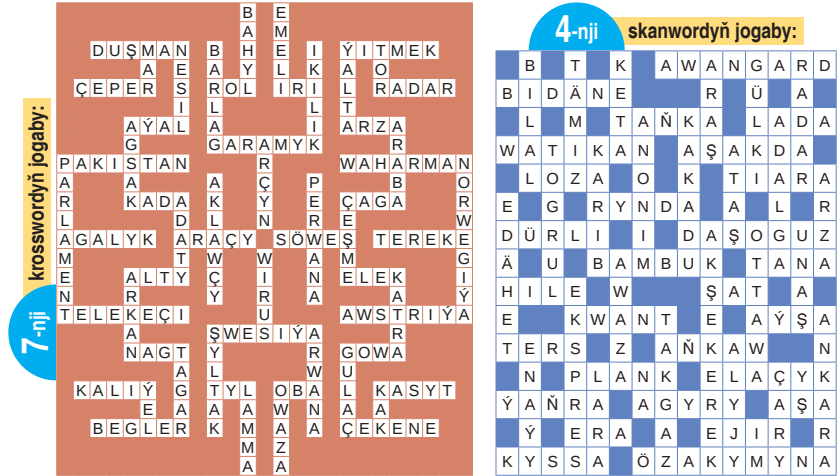

● **DIKILIGINE:** 1. Heniz ulalyp, bişip ýetişmedik gawun. 2. Dağyň göni, dik galýan kерт ýeri. 3. Bol... 4. Höwes, arzuw. 5. Gys sagly, howlukmaç. 6. Çäre, temmi. 7. Äşgär, belli. 8. Patşanyň maslahatçysy. 9. Agajyň owunjak şahasy, baldagy. 10. On tonna deň agram ölçegi. 16. Öwüt... 18. Miwe. 20. Darak. 21. Bal (köne söz). 23. Wizual sungatnyň bir görnüş. 25. Guz ady. 26. Owadan, syrly. 27. Meý-dan guşy. 32. Geometrik şekil. 33. Miwe. 34. Resmi iş kagyzla-rynda ulanylýan bellik. 35. Çemeli, oňaly. 36. Bir zadyň yz tара-py. 37. Ýyrtýjy jandar. 43. Oylan ady. 45. Erşiň içinden iki

9-nji KROSSWORD

taraplaýyn naýça bilen geçirilýän üplük. 46. Hormat, sarpa. 48. Bir zady saklamak üçin söýelip goýulýan di-reg. 49. Guz ady. 50. Russiýada bir şäher. 52. ...-bergi. 53. Şottland milli lybasynyň bir bölegi.

● **KESELIGINE:** 5. Amerikada bir döwlet. 8. Tigirli ulag. 11. Döwlen bugdaýyň, arpanyň we s.m. owranan sypaly. 12. Adam-larda we jandarlarda nahar siňdirýän agza. 13. Adat bolan häsiýet, gyllyk. 14. Jöbüt san. 15. «Suw bermedige ... ber» (nakyl). 17. Ispan futbol topary «... Madrid». 19. Deňiz jandary. 22. Hindistanda bir der-ýa. 24. Maýdaja ýaprakly, köki uzyn, ýazgyn bolup ösýän dermanlyk ösümlük. 26. Ar... 27. Eserlerde ga-bat gelýän meşhur derýa. 28. Ferdöwsiniň eseri. 29. Düzümine birnäçe etrap girýän iri dolandyryş-çak birligi. 30. Aziýanyň meşhur naharlarynyň biri. 31. Süýt önümi. 34. XVIII asyryda ýaşap geçen türk-men şahyrlarynyň biri. 36. Düýe süýdünden taýýar-lanýan önüm. 38. Miwe. 39. Gresiýanyň ada şäheri. 40. Aýdylan gaty-gaýrym sözi götremeýän, göwnü-ne alagan, näzik. 41. Ynanç. 42. Kürtä, ýaka salynýan naguş. 44. Samoa ştatynyň şäheri we porty. 46. Sö-weş sungatynyň bir görnüş. 47. Yuwaş, pessajy. 51. Düýäniň kellesine salynýan demir dişli nohta. 52. Toý döpleriniň bir görnüş. 54. Daş aralyga zyňylýan, ulj demir çişli taýak. 55. Sözlemiň aýkyllygy agzasy. 56. Ekwadorda adalar topary.

Çempionlar Ligasynda pleý-off tapgyrynyň bijeleri belli boldy

UEFA Çempionlar Ligasynda pleý-off tapgyrynyň bijeleri çekildi. Biňä laýyklykda, sanawy 9-njy ýerde tamamlan «Real Madrid» bilen «Benfika» duşuşar. Iki topar liga tapgyrynda-da 8-nji duşuşyklaryň çäginde hem gabatlaşypdy we portugal kluby 4-2 hasabynda ýeňipdi. «Interiň» bijesine bolsa Norwegiýanyň «Bude-Glimt» topary düşdi. Soňky çempion PSŽ edil geçen möwsümdäki ýaly, pleý-off tapgyrynda ýene-de fransuz kluby bilen, bu gezek «Monako» bilen 1/8 finala çykmak üçin göreşer. Geçen möwsümdä PSŽ topary «Brest» toparyny ulý hasaplar bilen ýeňip, ýaryşdan çykarypdy. Şeýle-de, «Galatasaranyň» bijesine «Ýuwentus» çykdy. Pleý-off tapgyrynyň 1-nji duşuşyklary 17-18-nji fewralda, joga oýunlary bolsa 24-25-nji fewralda geçiriler. 1/8 finalyň bijeleri bolsa 27-nji fewralda çekerler.

Pleý-off tapgyrynyň bijeleri:

Monako – Pari Sen-Žermen
Galatasaray – Ýuwentus
Benfika – Real Madrid
Borussiya Dortmund – Atalanta
Garabag – Nyukasl
Klub Bryugge – Atletiko Madrid
Bude-Glimt – Inter
Olimpiakos – Bayer

Finalda «Arsenal» bilen «Manchester Siti» duşuşar

Angliýanyň Liga Kubogynda (EFL Cup) finaly belli boldy. London derbisinde «Arsenal» öz meýdançasynda hem «Çelsini» ýeňmegi başardy. Kai Hawertsiň 90+7-nji minutdaky goly bilen üstün çykan «Arsenal» 1-nji oýunda-da 3-2 hasabynda utupdy. «Arsenalyň» finaldaky bäsdeşi «Mançester Siti» bolup, şäherliler öz meýdançasynda «Nyukasly» Marmus (7, 29) hem-de Reýndersiň (32) gollary bilen 3-1 hasabynda ýeňdi. 1-nji oýunda 2-0 hasabynda utan «Mançester Siti» bilen «Arsenalyň» arasyndaky final duşuşygy 22-nji martda Londondaky «Wembley» stadionynda oýnalar.

«Mançester Siti» 10-njy, «Arsenal» 9-njy gezek finala çykyň, şäherliler 8, topçular bolsa 2 sapa-ýeňiji boldy.

Italiýanyň Kubok ýaryşynda «Torinony» Bonni we Diufiň gollary bilen 2-1 hasabynda ýeňen «Inter» soňky 30 ýylda 19-njy gezek ýarym finala çykdy. Germaniýanyň Kubok ýaryşynda-da «Bayer» öz meýdançasynda «Sankt Paulini» (Terrier 32, Şik 62, Hofmann 90+2), «Ştutgart» bolsa myhmançylykda «Holştayn Kieli» (Undaw 56, Furih 89, Krazor 90+2) 3-0 hasabynda ýeňip, ýarym finala atlaryny ýazdyrdylar.

Ispaniýanyň Şa Kubogy ýaryşynda «Barselona» myhmançylykda «Albaseteni» 2-1, «Real Sociedad» «Alawesi» 3-2, «Atletik Bilbao» bolsa «Walensiýany» 2-1 hasaplar bilen ýeňip, ýarym finala çykdy.

Benzema
«Al-Ittihad»
«Al-Hilal» geçdi

Saud Arabystanyň çempionatynyň lideri «Al-Hilal» topary ligadaky garşydaşy «Al-Ittihad» fransiyaly ýyldyzy Karim Benzemany düzümine goşdy. «Al-Ittihad» bilen şertnamasyny ýatryan 38 ýaşyndaky Benzema «Al-Hilal» bilen 1,5 ýylluk şertnama gol çekişdi. Ol «Al-Ittihad» taktik eden täze şertnamasydan nägile bolup, klubdan gaýtdy. «Al-Nassrda» çykyş edýän Kristiano Ronaldo ozalky topardaşynyň «Al-Hilala» geçmegine öz nägileligini bildirse-de, fransiyaly hüjümcä Jidda şäherinden paýtagta geldi.

Saud Arabystanyna gelmezden öň diňe «Lion» hem-de «Real Madrid» klublarynyň köýnekçelerini geýen Benzema fransuz toparynda 148 oýunda 66, ispan toparynda bolsa 648 duşuşykda 354 gol geçirdi. Benzema «Al-Ittihad» toparynda 2,5 möwsüm çykyş edip, 87 duşuşykda 57 goly derwezä girizdi. Ýyldyz hüjümcä Fransiýanyň milli ýygyn-dysynda-da 97 gezek meýdança çykyş, şolarda 37 gezek tapawutlandy.

ÝEWROPA LIGASYNDA LIGA TAPGYRY TAMAMLANDY

UEFA-nyň 2-nji derejeli klub ýaryşy bolan Ýewropa Ligasynda liga tapgyrynyň duşuşyklary tamamlandy. Fransiýanyň wekili «Lion» topary öz meýdançasynda PAOK-y 4-2 hasabynda ýeňip, 7-nji ýeňişni gazandý we liga tapgyryny lider hökmünde tamamlady. Edil şo-

nuň ýaly, utugy 21 bolan «Aston Willa» topary 8-nji duşuşygynda taryhy kembek bilen ýeňiş gazanmagy başardy. Öz meýdançasynda «Red Bull Salzburg» kabul eden birmingemlier myhmanlaryň 2-0 hasabynda öňe saýlanmagynyň öňüni alyp bilmediler (Lindelöf 33 ö.d., Yeo 49). Yöne özüni dürsän «Aston Willa» 64-nji minutda Rojersiň, 76-njy minutda-da Mingsiň gollary bilen hasaby deňledi. Oýnuň esasy wagtynyň tamamlanmagyna 3 minut galanda Jimoh-Alabanyň goly bilen ýeňiş gazanmagy başardy.

Şunlukda, «Lion», «Aston Willa», «Midtýullann», «Betis», «Porto», «Braga», «Frayburg» hem-de «Roma» toparlary 1/8 finala çykdy.

«Genk», «Bolonja», «Ştutgart», «Feren-swaroş», «Nottingham Forest», «Wiktoriýa Plzen», «Srwena Zvezda», «Selta» toparlary deňişlik-

de, 9–16-njy orunlary eýelän bolsalar, PAOK, «Lill», «Fenerbahçe», «Panatinaikos», «Seltik», «Ludogores Razgrad», «Dinamo Zagreb», «Brann» klublary 17–24-nji orunlarda sanawy tamamladylar. 9–24-nji orunda tamamlanlar pleý-off tapgyrynda duşuşarlar.

Niderlandlaryň 3 toparynyňam ýaryşdan çykmagy aýratyn bellärliktir.

8-nji duşuşyklaryň netijeleri:

Aston Willa—Red Bull Salzburg: 3–2, Seltik—Utrecht: 4–2, Porto—Reýnjers: 3–1, Bazel—Wiktoriýa Plzen: 0–1, Midtýullann—Dinamo Zagreb: 2–0, Srwena Zvezda—Selta: 1–1, FKSB—Fenerbahçe: 1–1, Gou Ehed Iglz—Braga: 0–0, Genk—Malmö: 2–1, Lill—Frayburg: 1–0, Makkabi Tel-Awiw—Bolonja: 0–3, Nottingham Forest—Ferenwaros: 4–0, Lion—PAOK: 4–2,

90-njy MINUTDAN SOŇ GEÇIRILEN GOLLAR

Angliýanyň çempionatynda öňdebaryjy «Arsenal» myhmançylykda «Lids Ýunaýtedi» Zubimendi, Darlow (ö.d.), Gykores hem-de Žesusyň gollary bilen 4-0 hasabynda utdy. Tapgyryň merkezi duşuşygynda «Tottenham» öz meýdançasynda «Mançester Siti» bilen 2-2 hasabynda deňme-deň oýnady. Duşuşykda şäherliler Şerki we Semenionyň gollary bilen 1-nji ýarymda öňe saýlansa-da, 2-nji ýarymda Solanke 2 gezek tapawutlaryň, hasaby deňlemegi başardy. «Aston Willanyň» öz meýdançasynda «Brentford»-dan asgyn gelen tapgyrynda «Liwerpoldan» «Anfield»-de «Nyukasly» 4-1 hasabynda

ýeňdi. Çempionatda 5 oýundan soň ýeňiş gazanan «Liwerpulyň» gollaryny Ektike (2), Wirts hem-de Konate derwezä giriz-

di. Maýkl Kerrigiň tälimçilinde çempionatdaky 3-nji duşuşygyň «Fulham» bilen geçiren «Mançester Ýunaýted» 90+1-nji

minutda hasaby deňletse-de, 90+4-nji minutda Şeşkonyň goly esasynda ýeňişni baýram etdi (3-2). London derbisinde «West Ham» myhmançylykda «Çelsi» bilen duşuşyp, Bowen hem-de Sammer-williň gollary esasynda 2-0 hasabynda öňe geçdi. Yöne ruhdan düşmedik «Çelsi» 2-nji ýarymda Žoaoo Pedronyň, Kukurelyňanyň hem-de 90-njy minutdan soň Enzo Fernandesiň gollary bilen 3-2 hasabynda üstün çykmagy başardy. Angliýanyň çempionatynda 24-nji tapgyrda 90-njy minutdan soň 6 gol geçirilip, solaryň käbiri hasaby deňlese, käbirleri ýeňiş getirdi, käbirleri-de aratapawudy artyrdy.

«Milan» 22, «Inter» 11 oýundan bäri utulman gelýär

Italiýanyň çempionatynda sanawyň lideri «Inter» myhmançylykda «Kremoneze» toparyny Lautara Martines bilen Zielinskiň ajaýup gollary bilen 2-0 hasabynda ýeňdi. «Interdäki» gollarynyň sanyny 128-e üjetiren

Lautara Martines klubnyň taryhynyň iň netijeli futbolçylarynyň sanawynda 4-nji orna beýgeldi. 2-nji orunda barýan «Milan» topary myhmançylykda «Bolonjany» derwezesinden jogapsyz 3 gol girizdi. Gollary Loftis-Çik, Nkunku hem-de Rabio öz atlaryna ýazdyrdylar. «Ýuwentus» myhmançylykda «Parmany» Bremeriň (2), MakKenniň hem-de soňky oýunlarda uzygiderli tapawutlanan Jonatan Dewardiň gollary bilen 4-1 hasabynda utdy. «Romanyň» myhmançylykda «Udinezeden»

utulan tapgyrynda (1-0) soňky çempion «Napoli» öz meýdançasynda «Fiorentinany» Wargara hem-de Gutierreziň gollary bilen 2-1 hasabynda ýeňdi.

6-njy fewral (anna)

Al-Nassr – Al-Ittihad (22:30)

7-njy fewral (şenbe)

M. Ýunaýted – Tottenham (17:30)

Wolfsburg – Borussiya D (19:30)

Arsenal – Sanderland (20:00)

Borrmut – Aston Willa (20:00)

Wulwerhempton – Çelsi (20:00)

Barselona – Maýýorka (20:15)

Jeno – Renn (21:00)

Lans – Napoli (22:00)

Nýukasl – Brentford (22:30)

Borussiya M – Bayer (22:30)

8-njy fewral (ýekşenbe)

Liwerpul – Man. Siti (21:30)

Bawariya – Hoffenhaym (21:30)

Sassuolo – Inter (22:00)

Atletiko – Betis (22:30)

Olimpiakos – Panatinaikos (00:00)

Ýuwentus – Lasio (00:45)

PSŽ – Marsel (00:45)

Walensiya – Real Madrid (01:00)

Porto – Sporting (01:45)

9-njy fewral (duşenbe)

Roma – Kaliari (00:45)

Wijarreal – Espanyol (01:00)

10-njy fewral (sişenbe)

Tottenham – Man. Siti (00:30)

Çelsi – Lids (00:30)

West Ham – M. Ýunaýted (01:15)

11-njy fewral (çarşenbe)

Aston Willa – Brayton (00:30)

Man. Siti – Fulham (00:30)

Sanderland – Liwerpul (01:15)

12-njy fewral (penşenbe)

Brentford – Arsenal (01:00)

PREMIER LEAGUE (24) – 33 gol

Brayton—Everton: 1–1 (Gross 73, Boli 90+7), Wulwerhempton—Borrmut: 0–2 (Krup 33, Silit 90+1), Lids—Arsenal: 0–4 (Zubimendi 27, Darlow 38 ö.d., Gykores 89, Žesus 86), Çelsi—West Ham: 3–2 (Žoaoo Pedro 57, Kukureliya 70, Fernandes 90+2—Bowen 7, Sammerwill 36), Liwerpul—Nyukasl: 4–1 (Ektike 41, 42, Wirts 87, Konate 90+3—Gordon 38), A. Willa—Brentford: 0–1 (Lutasa 45+1), M. Ýunaýted—Fulham: 3–2 (Kasemiro 18, Matias Kunya 56, Şeşko 90+4—Himes 86 p, Kevin 90+1), N. Forest—K.Palas: 1–1 (Gibbo-Way 5—Sar 45+2 p), Tottenham—M. Siti: 2–2 (Solanke 53, 70—Şerki 11, Semenjo 44), Sanderland—Borrmut: 3–0 (Larazabe 9 ö.d., Dians 32, Tabi 72)

LA LIGA (22) – 25 gol

Espanyol—Alawes: 1–2 (Fernandes 15—Blanko 27, Boje 71), Owiedo—Žirona: 1–0 (Çajira 74), Osasuna—Wijarreal: 2–2 (Munios 20, Budmir 45+2—Moreno 17 p, 70), Lewante—Atletiko: 0–4, Elçe—Barselona: 1–3 (Rodriges 29—Yamal 6, Torres 40, Reşford 72), Real Madrid—R. Wallekano: 2–1 (Winisius 15), Mappo 90+10 p—De Frutos 49), Betis—Walensiya: 2–1 (Awila 23 p, Fornas 88—Rihoa 22), Hetafe—Selta: 0–0, Atletik—Real Sosiedad: 1–1 (De Galarreta 88—Gedeg 37), Maýýorka—Sewiya: 4–1 (Murki 26 p, Samu Kosta 53, Dardier 74, Pablo Torro 90+6—Mopo 45+1)

SERIE A (23) – 28 gol

Lasio—Jeno: 3–2 (Pedro 56 p, Teýlor 62, Kahlid 90+10 p—Melnowski 64 p, Wilniya 75), Pisa—Sassuolo: 1–3 (Eđer 51—Berardi 25, Karagçoli 45+1 ö.d., Kone 58), Napoli—Fiorentina: 2–1 (Wargara 11, Gutierrez 48—Solomon 57), Kaliari—Verona: 4–0 (Mazzilli 36, Kylysoy 45+2, Sulemana 84, Idriisi 90+1), Torino—Leççe: 1–0 (Adams 29), Komu—Atalanta: 0–0, Kremoneze—Inter: 0–2 (Martines 16, Zielinski 31), Parma—Yuwentus: 1–4 (Kambisso 51 ö.d.—Bremer 15, 54, MakKeni 37, David 64), Udinez—Roma: 1–0 (Eklelenkamp 49), Bolonja—Milan: 0–3 (Lotus Çik 20, Ninku 38 p, Rabio 48)

BUNDESLIGA (20) – 27 gol

Köln—Wolfsburg: 1–0 (Maina 29), Hoffenhaym—Union Berlin: 3–1 (Kramme 42 p, 45, Leyfe 47 ö.d.—Hedira 68), Leipzig—Mayne: 1–2 (Harder 40—Amiri 45+5 p, Slias 48), Werder—Borussiya M: 1–1 (Topp 90+4), Batsburg 61), Ausburg—Sankt-Pauli: 2–1 (Geyer 41, 59—Sinani 32 p), Ajntrah—Bayern: 1–0 (Koh 50)—Artur 26, Tillman 33), Aleş Garsiya 90+3), Wolfsburg—Bawariya: 2–2 (Weira 34 p, Wuşkowicz 53—Keýn 42, Di: 48), Ştutgart—Frayburg: 1–0 (Demirwicz 31), Borussia—PSŽ: 1–2 (Gelya Due 0–7—Mayulu 22, Mendes 81)

LIGUE 1 (20) – 21 gol

Lans—Le Hawr: 1–0 (Agilar 45+1), Pariž—Marsel: 2–2 (Kone 82, Kebab 90+4 p—Grinwud 18 p, Obameyang 53), Lorian—Nant: 2–1 (Dieng 32, Kuassi 89—Abin 74), Monako—Renn: 4–0 (Fati 33, Akliuş 50, Kulibali 60, Idumbo 89), Lion—Lill: 1–0 (Narti 37), Nissa—Brest: 2–2 (Abdi 63, Wai 71—Del Kastilio 15 p, Dumbiya 23), Anže—Mets: 1–0 (Multon 25), Tuluz—Oser: 0–7, Borussia—PSŽ: 1–2 (Gelya Due 0–7—Mayulu 22, Mendes 81)

ANGLIÝANYŇ ÇEMPIONATY PREMIER LEAGUE

Or.	TOPARLAR	O	Y	D	P	P	U
1	ARSENAL	24	16	5	3	46:17	53
2	MAN. SITI	24	14	5	5	49:23	47
3	ASTON WILLA	24	14	4	6	35:26	46
4	N. YUNAÝTED	24	11	8	5	44:36	41
5	ÇELSI	24	11	7	6	42:27	40
6	LIWERPUL	24	11	6	7	39:33	39
7	BRENTFORD	24	11	6	10	36:32	36
8	SANDERLAND	24	9	6	9	27:26	36
9	FULHAM	24	10	4	10	34:35	34
10	EWERTON	24	9	7	8	26:27	34
11	NYUKASL	24	9	6	9	33:33	33
12	BORNMUT	24	8	9	7	40:43	33
13	BRAYTON	24	7	10	7	34:32	31
14	TOTTENHAM	24	7	8	9	35:33	29
15	KRISTAL PALAS	24	7	8	9	25:29	29
16	LIDS	24	6	8	10	31:42	26
17	N. FOREST	24	7	5	12	24:35	26
18	WEST HAM	24	5	6	13	29:48	20
19	BORNU	24	3	5	15	25:47	15
20	W. HEAPTON	24	1	5	18	15:45	8

Iň köp pökgi geçirenler:

1	Erin HOLLAN (Mançester Siti)	20
2	Igor TIAGO (Brentford)	16
3	Antuan SEMENJO (Man. Siti)	12
4	Hugo EKTIKE (Liwerpul)	10
5	Dominik KALWERF-LUYWIN (Lids)	9

ISPAŇIÝANYŇ ÇEMPIONATY LA LIGA

Or.	TOPARLAR	O	Y	D	P	P	U
1	BARSELONA	22	18	1	3	40:23	55
2	REAL MADRID	22	17	3	2	47:18	54
3	ATLETIKO M	22	13	6	3	38:17	45
4	WIJARREAL	21	13	3	5	39:23	42
5	BETIS	22	9	8	5	36:28	35
6	ESPANYOL	22	10	4	8	26:27	34
7	SEWIA	22	8	9	5	29:33	33
8	R. SOSEADAD	22	7	7	8	30:30	28
9	OSASUNA	22	7	3	12	29:37	24
10	ALAWES	22	7	4	11	20:27	25
11	ATLETIK B	22	7	4	11	16:27	25
12	ŽIRONA	22	6	7	9	21:36	25
13	ELÇE	22	5	9	8	30:32	24
14	MAÝORKA	22	6	6	10	28:34	24
15	SEWIDA	22	7	3	12	29:37	24
16	WALENSIYA	22	5	8	9	23:35	23
17	HETAFE	22	6	5	11	16:27	23
18	R. WALLEKANO	22	5	7	10	18:30	22
19	LEWANTE	21	4	6	11	24:34	18
20	OWIEDO	22	3	7	12	12:34	16

Iň köp pökgi geçirenler:

1	Kilian MBAPPE (Real Madrid)	22
2	Wedad MURIKI (Maýýorka)	15
3	Ferran TORRES (Barselona)	12
4	Ante BUDIMIR (Osasuna)	10
5	Robert LEWANDOWSKI (Barselona)	9

ITALIÝANYŇ ÇEMPIONATY /SERIE A/

Or.	TOPARLAR	O	Y	D	P	P	U
1	INTER	23	18	1	4	52:19	55
2	MILAN	23	14	8	1	38:17	50
3	NAPOLI	23	14	4	5	43:23	42
4	YUWENTUS	23	13	6	4	39:18	45
5	ROMA	23	14	1	8	27:14	43
6	KOMU	23	11	8	4	37:16	41
7	ATALANTA	23	9	9	5	30:20	36
8	LASIO	23	8	8	7	24:21	32
9	UDINEZE	23	9	5	9	26:34	32
10	BOLONJA	23	8	6	9	32:30	30
11	SASSUOLO	23	8	5	10	27:29	29
12	KALIARI	23	7	7	9	28:31	28
13	TORINO	23	7	5	11	22:40	26
14	JENOA	23	5	8	10	27:34	23
15	KREMONEZE	23	5	8	10	20:31	23
16	PARMA	23	5	8	10	15:30	23
17	LEÇCE	23	4	6	13	13:30	18

Şu gün XXV gyşky Olimpiýa oýunlaryna badalga berler

Şu gün Italiýanyň demirgazyk sebitinde, Lombardi welaýatynyň çäginde yerleşýän Milan şäherinde we Kortina-d'Ampezzo şäherçesinde XXV gyşky Olimpiýa oýunlaryna badalga berler. 22-nji fewrala çenli 17 günläp dowam etjek iri sport çäresiniň açylyş dabarasy Milan şäherindäki 80 müň orunlyk «San Siro» stadionynda geçiriler.

Olimpiýa oýunlaryna jemi 93 ýurtdan 2871 türgen (1533 erkek, 1338 zenan) gatnaşar. Iň köp türgen ABŞ-dan (233), soňra Kanadadan (210) hem-de ýer eýeleri Italiýadaky (196) wekilçilik eder. Şeýle-de, Milan-Kortina Olimpiadasy iň köp zenan türgeniň gatnaşýan gyşky Olimpiýa oýunlary bolar. Milan-Kortina Olimpiadasynda gatnaşýan russiýaly türgenler Özbäşdak bitarap türgenler ady bilen gatnaşarlar. Benin, Gwineýa-Bissau hem-de BAE-den gatnaşýan türgenler ilkinji gezek gyşky Olimpiýa oýunlaryna wekilçilik ederler. Wenesuela, Singapur, Günorta Afrika, Urugway, Keniýa belli wagtlık arakesmeden soň ýene-de gyşky Olimpiada gatnaşarlar. Mundan 4 ýyl öň gatnaşan Amerikanyň Samoasy, Gana, Peru, Timor-Leste hem-de Wirjin adalarynyň wekilleri bu gezek Milan-Kortinada wekilçilik etmezler.

Ilkinji gezek 8 sport görnüşini, 16 ugry bolar

Türgenler gyşky sport görnüşleriniň umumylykda 8-siniň 16 ugry boýunça özara bäsleşerler. Sport görnüşleri boýunça iň ýokary görkezijiler Milan-Kortina Olimpiadasynda hasaba alynýar. Geçiriljek 116 ýaryşdan soň şonça türgene aýratynlykda altyn, kümüş we bürünç medallar gowşurylar. Türgenler gyşky sport görnüşleriniň biathlon (biathlon), bobsleý (bobsleý, skeleton), körling, konkili görnüşler (figuralayn typmak, konkili sport, şort-trek), hokkey, ski-alpinizm, sanilli typmak, lyža görnüşleri (dag lyžasy, lyžaly ýaryş, iki görnüşli lyža, trampolinden lyžaly bökmek, fristail) hem-de snoubord) ugurlary boýunça Olimpiýa çempionlygy üçin göreşerler. Ski-alpinizm gyşky Olimpiýa oýunlarynyň maksatnamasynda ilkinji gezek orun alýar. Şol bir wagtyň özünde käbir ugurlaryň käbir ýaryşlary-da ilkinji gezek maksatnama girizildi (fristail – parallel mogul, sanilli typmakda jübütleyin ze-

3-nji gezek

Italiýada geçirilýär

Milan-Kortina Olimpiadasy Italiýada geçirilen 3-nji gyşky Olimpiýa oýunlary bolup, mundan öň 1956-njy ýylda Kortina-d'Ampezzoda VII, 2006-njy ýylda-da Turinde XX gyşky Olimpiada guralypdy. Gyşky Olimpiýa oýunlary ilkinji gezek 1924-njy ýylda, ýagny 102 ýyl ozal Fransiýanyň Şamoni şäherinde geçirilýär. Halkara Olimpiýa Komitetiniň (HOK) guramaçylygynda geçirilýän gyşky Olimpiýa oýunlary 1992-nji ýylda çenli tomsuky Olimpiýa oýunlary bilen bir ýylda guralýar. Her 4 ýyldan geçirilýän bu iri halkara sport çäresiniň 1996-njy ýyldakysy 1994-nji ýylda geçirilýär. Şondan bäri-de ýaryş her 4 ýyldan tomsuky Olimpiýa oýunlarynyň geçirilmeýän jübüt ýylynda guralýar. Başgaça aýdylanda, 1994-nji ýyldan bäri sport muşdaklary her 2 ýyldan bir Olimpiýa oýunlarynyň (1 tomsuky, 1 gyşky) saýydy bolup gelýär.

Şweýsariýanyň Sankt-Moris (1928, 1948), ABŞ-nyň Leyk Plasid (1932, 1980), Germaniýanyň Garmis-Partenkirhen (1936), Norwegiýanyň Oslo (1952), Italiýanyň Kortina d'Ampezzo (1956), ABŞ-nyň Skwa Walley (1960), Awstriýanyň Innsbruk (1964, 1976), Fransiýanyň Grenobl (1968), Yaponiýanyň Sapporo (1972), şol wagtky Yugoslawiýanyň Sarajewo (1984), Kanadanyň Kalgari (1988), Fransiýanyň Alberwill (1992), Norwegiýanyň Lillehammer (1994), Yaponiýanyň Nagano (1996), ABŞ-nyň Solt Leyk Siti (2002), Italiýanyň Turin (2006), Kanadanyň Wankuwer (2010), Russiýanyň Soçi (2014), Koreýa Respublikasynyň Phençhan (2018), Hytaýyň Pekin (2022) şäherdir şäherçelerinde geçirilýär. 1940-njy we 1944-nji ýyllarda Ikinji Jahan urşy sebäpli gyşky Olimpiada geçirilmeýär.

Norwegiýalyr öňdeligi eýeleýär

Mundan öňki 24 Olimpiadada norwegiýaly olimpiýaçylar 10 (1924, 1928, 1936, 1948, 1952, 1968, 2002, 2014, 2018, 2022), ozalky SSSR-iň türgenleri 7 (1956, 1960, 1964, 1972, 1976, 1980, 1988), Germaniýanyň wekilleri 3 (1992, 1996, 2006), şol sanda ABŞ-nyň (1932), Şweýsariýanyň (1948, Norwegiýa bilen paýlaşýar), ozalky Gündogar Germaniýanyň (1984), Kanadanyň (2010) hem-de Russiýanyň (1994) türgenleri 1 gezek altyn medal sanawynda öňdäki orny eýelediler. Umumylykda, gyşky Olimpiýa oýunlarynyň taryhynda Norwegiýanyň türgenleri iň öňde barýarlar. Olaryň 148 altyn, 134 kümüş, 123 bürünç, jemi 405 medaly bar. ABŞ-ly gyşky

olimpiýaçylar 114 altyn, 121 kümüş, 95 bürünç, jemi 330 medal bilen 2-nji ýerde barýarlar. 3-nji basgançakda germaniýaly türgenler bolup, olar gatnaşan gyşky Olimpiýa oýunlarynda 105 altyn, 97 kümüş, 95 bürünç, jemi 267 medal gazandylar. Ozalky SSSR-iň 4-nji hatarda barýan sanawynda Kanada 5-nji, Awstriýa 6-njy, Şweýsariýa 7-nji, Şweýsariýa 8-nji, Niderlandlar 9-njy, Russiýa 10-njy orny eýeläp gelýär.

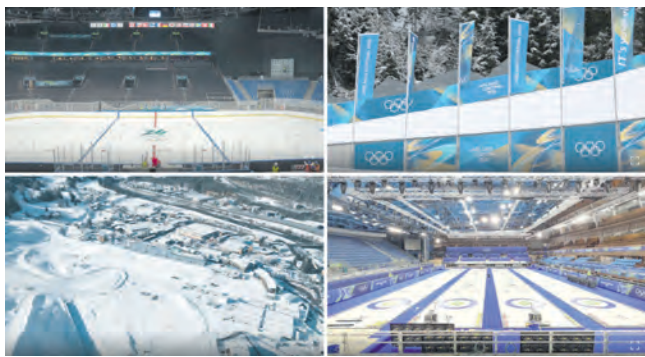
Iň köp medal gazanan türgenler

Gyşky Olimpiýa oýunlarynyň iň köp medaly türgeni norwegiýaly lyžaçy zenan Marit Björge bolup, onuň 8 altyn, 4 kümüş, 3 bürünç, jemi 15 medaly bar. Onuň watandaşy, biatlonçy Ole Einar Björndalen-iň 14 medaly bolup, ol 8 altyn, 4 kümüş, 3 bürünç medal gazandy. 3-nji orunda niderland konkili typjy zenan Ireen Wüst bolup, ol 13 (6-5-2) medal gazandy. Norwegiýaly Björn Deli 12 (8-4-0), Italiýaly şort-trekçi Arianna Fontana 11 (2-4-5), ozalky SSSR-i lyžaçy Raisa Smetanina (4-5-1) bilen italiýaly lyžaçy zenan Stefaniýa Belmondo (2-3-5) 10 medal gazanmagy başardy.

12 ýurt ähli Olimpiada wekilçilik etdi

Mundan öňki 24 Olimpiadanyň ählisine gatnaşan 12 ýurt bolup, olar Awstriýanyň, Norwegiýanyň, Kanadanyň, ABŞ-nyň, Beýik Britaniýanyň, Wengriýanyň, Italiýanyň, Fransiýanyň, Finliýandýanyň, Polşanyň, Şweýsariýanyň, Şweýsariýanyň türgenleridir. Yer şarynyň ekwatoradan ýokarsynyň gatnaşýan gyşky Olimpiýa oýunlaryna soňky ýyllarda günorta ýarym şardan hem wekilçilik edýänleriň sany artyp başlady.

NHL-de çykyş edýän hokkeýçiler Soçi 2014-den soň ilkinji gezek gyşky Olimpiýa oýunlaryna gatnaşarlar. Şol bir wagtyň özünde bu Halkara Olimpiýa Komitetiniň 2025-nji ýylyň tomsunda saýlanan täze başlygy Kirsti Kowentriňiň ýolbaşçylygyndaky ilkinji Olimpiýa oýunlary bolar.

TRANSFER TÄZELIKLERI

Italiýanyň «Yuwentus» topary gyşky transfer möwsüminiň soňky günlerinde 2 futbolçyny düzümine goşdy. Turinliler ilki Fransiýanyň «Nissa» toparyndan kot-d'Iwuarly ýarymgoragçy Žeremi Bogany möwsümiň ahyryna çenli kärendesine transfer etdi. 29 ýaşyndaky oýunçy ozal «Serie A»-da «Sassuolo» hem-de «Atalanta» klublarynda oýnapdy. Şeýle-de, «Yuwentus» «Serie A»-nyň başga bir topary «Bolonýadan» şweýsaly 25 ýaşyndaky goragçy Emil Holmy hem möwsümiň ahyryna çenli kärendesine aldy. «Yuwentus» Holmy tomsuda 15+3 million ýewro umykly düzümine hem goşup biler. «Yuwentus» topary portugalıýaly ýarymgoragçysy Zoa Mariony-da möwsümiň ahyryna çenli «Bolonýa» toparyna kärendesine ugratdy.

Italiýaly meşhur hüjümpçi Ćiro Immobile karýerasyny Fransiýanyň paýtagtynyň adybir topary «Pariž FK»-de dowam eder. 35 ýaşyndaky oýunçy parizliler bilen möwsümiň ahyryna çenli şertnama baglaşdy. Möwsümiň birinji ýarymyny «Bolonýada» oýnan Immobileniň «Parižde» ýene bir ýyl oýnamak mümkinçiligi hem bar. Italiýada «Yuwentus», «Siena», «Grosseto», «Pesquera», «Jenoa», «Torino», «Lasio», «Bolonýa», şol sanda «Borussiya Dortmund», «Sewilýa», «Besiktas» ýaly klublaryň hem köç-nekçesini geýen Immobileniň 586 oýunda 304 goly bar.

Ispaniýanyň «Atletiko Madrid» topary «Serie A»-nyň wekili «Atalanta» nigeriýaly ýarymgoragçysy Ademola Lukmany 35+5 million ýewro transfer etdi. Madridliler 28 ýaşyndaky oýunçy bilen 4,5 ýylluk şertnama baglaşdy. Lukman karýerasyna «Çarlton Atletikde» başlap, «Everton», «Fulham», «Lester Siti», «Leipsig» toparlarynyň köç-nekçelerini geýdi. «Atalantada» 4 möwsüm oýnan Lukman şu wagta çenli klublarda 334 oýunda 88 gezek tapawuttandy.

Angliýanyň «Kristal Palas» topary taryhynyň iň gymmat transferini amala aşyrdy. Londonlylar «Wulwerhempton» toparyndan norwegiýaly hüjümpçi Yorgen Strann-Larseni 49,7 million ýewro transfer etdi. Şu gün 26 ýaşyna gadam basan oýunçy klubun taryhyndaky iň gymmat transfer hökmünde hasaba alyndy. Täze kluby bilen 4,5 ýylluk ýulaşyga gol çekişen Strann-Larsen möwsümiň 1-nji ýarymynda «Wulwerhempton» düzüminde 26 oýunda 6 gol geçirdi. Ol öň «Sarsborg OB», «Groningen», «Selta» klublarynda oýnapdy.

«Awstraliýa Aчыk» tennis ýaryşynyň täze çempionlary

Tennis boýunça möwsümiň 1-nji «Uly tuwalga» ýaryşy «Awstraliýa Aчыk» tamamlandy. 114-nji gezek geçirilen ýaryşda erkekleriň hem-de zenanlaryň arasynda täze çempionlar ýüze çykdy. Erkekleriň arasynda ispaniýaly Karlos Alkaras, zenanlardan gazagystanly Ýelena Rybakina ýeňiji boldy. Iki tennisçi hem 2,8 million amerikan dollaryna golaý (4 million 150 müň awstraliýa dollary) pul baýragy bilen sylaglandy.

Zenanlaryň arasyndaky finalda sanawyň 1-nji belgili, belarusly Aryna Sabalenka bilen 5-nji belgili, gazagystanly Ýelena Rybakina duşuşy. Çekeleşikli geçen duşuşykda 3 set ýeňijini kesgitledi. 2 sagat 18 minutlap dowam eden finalyň 3 seti hem birmeňzeş netije bilen tamamlandy. 1-nji setde 6:4 gazagystanly Rybakina ýeňiş gazandy. 2-nji set şol hasap bilen Sabalenkanyň peýdasyna tamamlanyp, ol 3-nji setde-de 3:0 öňe geçdi. Yöne ruhdan düşmedik Rybakina yzly-yzyna 5 oýunda üstün çykyp, hasaby 5:3-e ýetirdi. Soňlugy bilenem, 6:4 hasabynda ýeňiş gazanan Rybakina «Awst-

raliýa Aчыkdaky» ilkinji çempionlygyny baýram etdi. Bu onuň 2-nji «Uly tuwalgasy» bolup, ol 2022-nji ýylda «Wimbledonda» çempionlyk gazanypdy. Şeýle-de, 26 ýaşyndaky Rybakina sanawyň 1-nji hem-de 2-nji belgili tennisçileriň ýeňip, çempionlyk gazanan 4-nji raketkaçy boldy. Ondan öň Jennifer Kapriati, Serena Williams hem-de Medison Kiyz şeýle statistika eýe bolupdy. Galyberse-de, Rybakina finala çenli garşydaşlaryna ýeke set hem bermändi.

Iki tennisçi 2023-nji ýylda-da bu ýaryşyň finalynda duşuşydy we şonda Sabalenka 4:6, 6:3, 6:4 hasaplar bilen ýeňiş gazandy. Sabalenka «Awstraliýa Aчыkda» bassyr 4-nji gezek finala çykyp, soňky çärýek asyrdan Martina Hingisden soň şeýle görkezijä ýeten ilkinji tennisçi boldy. Şweýsariýaly Martina Hingis 1997-2002-nji ýyllar aralygynda yzly-yzyna 6 gezek finalda oýnapdy we şolaryň başdaky 3-sinde çempionlyk gazanypdy. Bu duşuşyk 27 ýaşyndaky Sabalenkanyň 8-nji finaly bolup, onuň 4 «Uly tuwalga» kubogy bar («Awstraliýa Aчыkda» 2, «Amerika Aчыkda» 2). Sabalenka «Awstraliýa Aчыkda» 2023–2024-nji ýyllarda çempion bolup, ol geçen ýyl amerikaly Medison Kiyzden, bu ýylam Rybakinadan ýeňildi.

Nadalyň taryhy rekordyny täzeledi

Erkekleriň arasyndaky finalda sanawyň 1-nji belgili tennisçisi, ispaniýaly Karlos Alkaras bilen 4-nji basgançakdaky, serbiýaly Nowak Jokowić duşuşy. 3 sagat 2 minutlap tamamlanan finalda haýsy tennisçi ýeňiş gazansa-da, taryhy çempionlyga ýetmelidi. Netijede, 4 setde tamamlanan finalyň ýeňijisi Alkaras boldy. 1-nji

setde Jokowić 6:2 hasabynda üstün çykdy. 2-nji setde-de şol netije hasaba alnyp, ýöne bu gezek Alkaras ýeňiş gazandy. 3-nji setde 6:3 hasabynda ýeňiş gazanan tarap ispaniýaly tennisçi boldy. Çekeleşikli geçen 4-nji setde 11-12-nji oýunlarda Jokowićiň tagallasy duşuşygy 5-nji sete eltmege ýetmedi we Alkaras 7:5 hasabynda üstün çykyp, taryhy çempionlyk gazandy. Ol «Awstraliýa Aчыkda» ilkinji çempionlygyny baýram edip, «Karýera Uly tuwalga» (Career Grand Slam) derejesine ýeten iň ýaş tennisçi boldy (22 ýaş 8 aý 27 gün). Yagny Alkaras 4 «Uly tuwalgany» hem gazanan iň ýaş tennisçi bolup, ol watandaşy Rafael Nadalyň rekordyny täzeledi (24 ýaş). Ol ähli döwürleri hasaba alanyňda, 4 «Uly tuwalgada» hem çempionlyk gazanan 9-njy tennisçi bolmagy başardy (Fred Perri, Don Baj, Rod Lawer, Roy Emerson, Andre Agassi, Rojer Federer, Rafael Nadal, Nowak Jokowić). Şeýle-de, bu onuň 7-nji «Uly tuwalga» çempionlygy bolup, ol «Amerika Aчыkda» 1 (2022), «Wimbledonda» (2023, 2024) hem-de «Fransiýa Aчыkda» (2024, 2025) 2 gezek ýeňiş gazandy.

Ýeri gelende bellesek, Alkarasdan öň Federer bilen Na-

dal hem «Awstraliýa Aчыkdaky» ilkinji çempionlyklaryny 22 ýaşynda gazanypdylar. Şol sanda Alkarasyň häzirki wagtda esasy bäsdeşi Yannik Sinner hem bu ýerdäki ilkinji çempionlygyny 22 ýaşynda gazanmagyň hötdesinden geldi. Alkaras ussatlar bilen deňeşdirilende, 22 ýaşynda Nadalyň 4, Federer bilenem Jokowićiň 1 «Uly tuwalga» kubogy bardy.

«Awstraliýa Aчыkda» 10 çempionlygy bolan Nowak Jokowić ilkinji gezek finalda ýeňişe sezewar boldy. Ol 38 ýaşynda «Awstraliýa Aчыkda» finala çykan iň ýaşuly, şol sanda «Uly tuwalgalarda» finala çykan iň ýaşuly 2-nji tennisçi hökmünde hasaba alyndy. Jokowić 81-nji gezek «Uly tuwalga» ýaryşyna gatnaşyp, bu ugurda Rojer Federer bilen Felisiano Lopediň rekordyna şarik boldy. 21-nji gezek «Awstraliýa Aчыkda» çykyş edip, bu ugurda-da Federeriň rekordyny gaýtalan Jokowić çärýek finalda «Awstraliýa Aчыkdaky» 103-nji ýeňişini gazanmak bilen Federeriň rekordyny täzeledi. 24 «Uly tuwalganyň» eýesi bolan Jokowić 25-nji kubogy üçin çykan 2 finalynda-da ýeňildi. Ol 24-nji çempionlykdan soň 5 gezek (4-si geçen ýyl) ýarym finalda garşydaşlaryndan asgyn geldi.

«Awstraliýa Aчыkda» 2013-nji ýyldan soň ilkinji gezek öňdäki 4 tennisçi-de ýarym finala çykmagy başardy. Jokowić ýarym finalda soňky 2 ýylyň çempiony Yannik Sinnerden üstün çykdy. Alkaras bolsa germaniýaly Aleksander Zwerewi 5 sagat 27 minutlap dowam eden oýunda 5 setiň netijesinde ýeňişe sezewar etdi. Bu duşuşyk ýaryşyň çäginde iň uzak wagtlap dowam eden 3-nji duşuşyk diýlip bellige alyndy.

TÜRKMENISTANYŇ «TÜRKMENISTAN» DÖWLET TÄJIRÇILIK BANKY

Hormatly raýatlar!

Türkmenistanyň «Türkmenistan» döwlet täjirçilik banky daşary ýurtlaryň ýokary okuw mekdeplerinde okaýan talyplaryň okuw we gündelik çykdajylary üçin «VISA» we «Master Card» bank kart hasaplaryna manat serişdelerini onlaýn görnüşde özbäşdak goýmaga hem-de erkin daşary ýurt puluna öwürmäge mümkinçilik döredýän «Onlaýn halkara töleg» hyzmatyndan peýdalanmaga çagyryýar.

Tölegi onlaýn görnüşinde amala aşyrmak üçin raýatlarymyz bir gezeklik banka gelip, degişli resminamalary getirenden soň, bank işgäri tarapyndan internet arkaly ähli sazlamalar ýerine ýetirilýär. Şeýlelik bilen, bankyň resmi **www.tnbk.tm** internet sahypasynyň «Onlaýn hyzmatlar» bölümünde ýerleşdirilen «Internet-bank» bölümçesi arkaly hyzmatyň amatly mümkinçiliklerinden peýdalanyp bilersiňiz.

Hormatly ildeşler! «Onlaýn halkara töleg» ulgamy hyzmatyndan peýdalanmak üçin bankyň merkezi edarasyna ýa-da onuň islendik şahamçasyna ýüz tutup bilersiňiz!

HABARLAŞMAK ÜÇIN TELEFON BELGILERIMIZ:
(+993 12) **44-03-04**, (+993 12) **44-35-74**
Şahamçalarymyzyň salgylary we telefon belgileri bankyň resmi **www.tnbk.tm** internet sahypasynda ýerleşdirilen.

